

Dohnal: „Iniciativa KHD in FPÖ nima šanse!“

„Trdno sem prepričana, da ta politična iniciativa, ki sta jo iniciirala KHD in gospod Haider, ne bo imela nobenih šans“, je minuli petek v razgovoru s Slovenskim vestnikom dejala državna sekretarka za žensko vprašanja, Johanna Dohnal in pri tem mislila na referendum za ločitev šol po narodnosti in na ustrezni zakonski predlog koroške FPÖ. Johanna Dohnal je bila na sestanku, ki ga je organizirala Zveza slovenskih žena v Šentprimozu, da se bi z državno sekretarko pogovorile predvsem o problemih žena, ki živijo v podeželskih krajih. Pri tem so žene opozorile predvsem na dvojno ali trojno obremenitev žena, ki čutijo še prav posebno narodnostni pritisk.

Državna sekretarka Dohnal, ki sicer zatrjuje, da nima velikega vplivnega področja, ki pa se je morda ravno zato že prej temeljito bavila z vprašanjem slovenske narodnostne skupnosti, je v razgovoru z ženami povedala, da ima občutek, da se trenutno na Koroškem nahajamo v položaju, kjer je to, kar itak še ni

popolnoma uresničeno, že treba spet braniti. Zato je dejala: „Imam občutek, da tukaj delujejo sile, ki zmeraj spet dvomijo v obstoječe oz. mu nasprotujejo, da ne bi prišlo do na-

daljnega razvoja. Če se moramo vedno boriti, da obdržimo to, kar smo že dosegli, seveda nimamo več časa, da se bi razvijali še naprej.“

V diskusiji z ženami se je še enkrat jasno zoperstavila proti referendumu KHD-ja in zahtevam FPÖ, ter opozorila na trenutno mednarodno situacijo, v kateri je vedno bolj potreba mirovna miselnost in mirovno delo. „Mirovna vzgoja po mojem mišljenju nič ni drugega kot to, da se naučimo drug z drugim živeti“, je med drugim dejala Dohnalova. „Od sosedov se moramo naučiti, kaj je njegova posebnost in obratno. Začeti je treba pri otrocih.“

Dodala je še, da izjave pristojnih zveznih in deželnih politikov ne dajejo povoda za strah, da bi iniciativa KHD in FPÖ imela uspeha. „Avstrija je morala že marsikaj pretrpeti, mislim, da bo tudi še enega gospoda Haiderja prenesla“, je samozavestno dejala Dohnalova, ki je v vseh svojih stališčih spodbujala ženske, naj se v vseh življenjskih področjih postavijo proti kakršnikoli odvisnosti. (več na 3. strani).

Dvojezičnost ima bodočnost

Serijske javne razprave na celovski univerzi

„Pravica staršev gotovo ne vsebuje zaščite pred izobrazbo v drugem jeziku“, je v ponedeljek na celovski univerzi pribil ustavni pravnik dr. Manfred Matzka. S tem je zaključil svojo koncizno analizo tako imenovane pravice staršev, kakor jo vsebuje konvencija o človekovih pravicah.

Na prvi diskusijski prireditvi celovške univerze pod skupnim naslovom „Ima dvojezičnost na Koroškem bodočnost?“ se je pod vodstvom proročarja dr. Hödla na podiju oglasilo pet diskutantov: dr. Pavel Apovnik, dr. Ralf Unkart, dr. Hannes Tretter, dr. Manfred Matzka in dr. Ulrich Trinks, z izjemo zadnjega sami pravniki. Tema je bila pravno zastavljena, saj je šlo za „dvojezično šolo v konfliktu med pravom in političnimi interesi“.

Z izjemo koroškega ustavnega pravika Unkarta so se vsi diskutanti zavzeli za to, da naj ima dvojezičnost na Koroškem seveda tudi bodočnost. Unkart pa je skušal streljati na obe strani. Sicer je skušal dokazati, da o zapostavljanju neprijavljenih šolarjev nikakor

ne more biti govora, priprave na heimatdienstovski referendum je imenoval „Heimatdienstler-Feststellung“, hkrati pa je Slovincem očital nacionalizem, zatrdil, da slovenska gimnazija ne uresničuje načela integracije in seveda zahal svoja konjička, manjšinske sosvete.

Posebno ogorčenje je požel z očitkom univerzi, da se premalo posveča raziskovanju regionalnih problemov, recimo tudi dvojezičnosti. Zastopniki univerze so vedeli pravi odgovor na ta absurden očitek, saj je nemalo primerov, ko prav pri deželni vladi niso našli razumevanja za podobne raziskovalne projekte.

Diskusijo, ki je na trenutke bila nekoliko dolgozevna, je prijetno poživil Ulrich Trinks s svojo ponatirano analizo heimatdienstovskih ideoloških podstatov.

V torek zvečer so se diskutanti z Dunaja, iz Celovca in Ljubljane lotili vprašanja „Jezik in gospodarstvo“. Ker smo zaradi praznika morali prej zaključiti redakcijo, bomo o tej prireditvi poročali prihodnjič.

Se opozorilo na diskusijo naslednji ponedeljek in torek: 25. junija bo beseda tekla o „dvojezičnem učenju v praksi“, 26. junija pa o „življenjsko-zgodovinskih izkušnjah z dvojezičnostjo“.

POSVET ZSO O KOMUNALNI POLITIKI:

Na občinski ravni največ možnosti sodelovanja in soodločanja

Posvet o komunalni politiki, ki ga je prejšnji teden priredila Zveza slovenskih organizacij na predlog in pobudo raznih občinskih odborov, je postavil v ospredje nekaj sicer znanih, vendar morda le še premalo upoštevanih spoznanj:

- Da se nam na občinski ravni nudi največ možnosti sodelovanja in soodločanja, ob tem pa tudi sooblikovanja javnega mnenja.
- Da aktivno vključevanje v komunalno politiko odpira možnosti za ustvarjanje pozitivnega ozračja in s tem pogojev za reševanje tudi vprašanj narodne in jezikovne enakopravnosti.
- Da v smislu spoštovanja političnega pluralizma angažiranje za eno ali drugo skupino oz. stranko ne sme biti merilo narodne zavednosti ali zvestobe.

Udeležencem, med katerimi so bili občinski mandatarji tako samostojnih slovenskih list kakor tudi večinsko-strankarskih grupacij, sta o pomenu in nalogah komunalne politike uvodoma spregovorila predsednik ZSO dipl. inž. Feliks Wieser in poslevodeči tajnik dr. Marjan Sturm, medtem ko jim je vodja slovenskega oddelka pri uradu deželne vlade dvorni svetnik dr. Pavel Apovnik izčrpno tolmačil možnosti in težave, s katerimi se ob sedanjih restriktivnih zakonskih ure-

ditvi srečujemo pri uveljavljanju jezikovne enakopravnosti.

Na podlagi uvodnih izvajanj se je razvila diskusija, ki nikakor ni bila omejena na načelne ugotovitve, marveč je predvsem izražala izkušnje, ki jih imajo občinski odborniki pri svojem delu v komunalni politiki. In te izkušnje so mnogostranske in raznovrstne, so pozitivne in so negativne. Vendar je prevladovalo mnenje, da je tam, kjer smo dovolj aktivni in odločni, mogoče doseči tudi določene uspe-

he. „Kjer so slovenski odborniki na mestu, odločni in dosledni, marsikaj dosežejo, seveda, če se ne zbojijo težav“, se je glasila izpoved enega izmed udeležencev, ki pa je veljavna za vse – za mandatarje samostojnih slovenskih list kakor tudi za odbornike, izvoljene na eni ali drugi strankarski listi.

Ravno v tem enotnem gledanju je bil tudi glavni poudarek posveta, ki je izpričeval potrebo in željo, da bi bilo sodelovanje med slovenskimi mandatarji različnih list čim tesnejše. Čeprav so med njimi svetovnonazorske in strankarsko-politične razlike, v enem so si bili enotni: skupno si moramo prizadevati za uresničevanje narodne in jezikovne enakopravnosti. Z odločnim zavzemanjem za to enakopravnost na vseh področjih moramo dokazati, da vprašanje dvojezičnosti v javnem življenju ni le „navidezen problem“, temveč je življenjska potreba, tudi in še posebej na občinski ravni.

Pomanjkljiva evropska zavest pri volitvah v evropski parlament

V kolikor so letošnje volitve v evropski parlament, ki so bile v desetih državah-članicah EGS izvedene minuli četrtek oziroma zadnjo nedeljo, veljale za referendum prebivalstva za nadaljnje skupno življenje v „združeni Evropi“, je treba ugotoviti, da je evropska zavest v tej evropski skupnosti res še zelo pomanjkljiva. Več kot tretjina volilnih upravičencev sploh ni šla na volišče in tudi odločanje volilcev je vse prej kot izraz skupnosti – saj so se opredeljevali skoraj izključno le po interesih posameznih držav ter pustili povsem ob strani skupne interese Evrope.

Sicer pa je izid volitev v posameznih državah poskrbel za prava presenečenja, deloma celo za politične

pretrese. Vsekakor je ena izmed značilnosti teh volitev nepričakovani uspeh italijanskih komunistov, ki so prvič postali najmočnejša stranka. Ravno obratno so se volitve iztekle za francoske komuniste, ki so zgubili skoraj polovico svojih glasov. V Angliji so bili uspešni laburisti, medtem ko so vladajoči konservativci utrpeli občuten poraz. Zahodnonemška FDP pa je sploh izpadla iz evropskega parlamenta, kjer jo bodo nasledili „zeleni“.

Čeprav evropske volitve nimajo neposrednega vpliva na notranjo politiko posameznih držav, ponekod ne izključujejo možnosti, da bi prišlo do kakih sprememb.

PREBERITE

- na strani
- 2 POSVET SPZ O MIROVNEM GIBANJU
- 2 10 LET SLOVENSKEGA RAZISKOVALNEGA INŠTITUTA V ITALIJI
- 3 15. TABOR SLOVENSKEGA PEVSKIH ZBOROV
- 4 DOGAJANJA V PLIBERŠKI OBČINI
- 5 SPET TRADICIONALNA OHČET V LJUBLJANI
- 7 PRISPEVAJMO K VARSTVU NARAVE
- 8 TIROLSKE VOLITVE IN „HUDIČEV KROG“ SPÖ

Gospodarstvo - pomemben steber naše narodne skupnosti

Pri vseh narodih sveta predstavlja gospodarstvo enega najbolj pomembnih dejavnikov. Kadar zaskrbi v gospodarstvu, občutijo to običajno tudi druge dejavnosti, kot so kultura, šport, znanost in sploh vse negospodarske dejavnosti. Kadar je gospodarstvo v krizi, se navadno znajde v težkem položaju cela družba.

Na tem mestu ne bom povedal nič novega, če trdim, da je slovenska narodna skupnost na Koroškem (tu mislim predvsem osrednje politične in gospodarske organizacije) v preteklosti zanemarjala načrten razvoj gospodarstva. V zadnjih letih pa se je na tem področju veliko spremenilo na bolje.

V poslovnem letu 1983 lahko beležimo na gospodarskem področju pozitivne premike. Najbolj pomemben je pozitiven razvoj Zveze slovenskih zadrug v Celovcu, naše najvažnejše osrednje blagovne

in bančne ustanove. Zveza slovenskih zadrug se je zaradi napak v preteklosti znašla v hudih težavah, novo vodstvo (odborni, poslovodni in sodelavci) pa je v najkrajšem času uspelo obrniti razvoj v pozitivno smer. Podoben razvoj zasledimo tudi pri krajevnih Posojilnicah.

Tudi mešane firme, v katerih je zaposlenih blizu 600 delavk in delavcev, so v poslovnem letu 1983 poslovale pozitivno in ta trend se kaže tudi v prvem četrtletju 1984.

Zasebni sektor, kateremu nesporno posvečamo mnogo premalo pozornosti, se sicer otepa s hudi težavami, vendar so nekatere naše gospodarske enote pokazale, da znajo dobro gospodariti tudi v hudih časih.

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem je v zadnjih letih mnogo prispevala k temu, da se je za-

vest o pomembnosti gospodarstva med našimi rojaki krepila. Naša organizacija bo tudi v bodoče podpirala vse dobre gospodarske pobude. Prepričani smo, da moramo vsi krepiti našo osrednjo združeno organizacijo z vsemi združenimi sili Koroške; s pomočjo mešanih in drugih podjetij moramo ustvariti dodatna delovna mesta za južnokoroško prebivalstvo in pomagati moramo bolj organizirati zasebni sektor, ki trenutno potrebuje največ pomoči, ker se del tega ob prestrukturiranju gospodarstva nahaja v hudih težavah.

V smislu teh spoznanj bo Zveza slovenskih organizacij na Koroškem v bodočnosti še bolj skrbela za načrtno delo na gospodarskem področju.

Feliks Wieser
predsednik Zveze slovenskih organizacij

Slovenski pravniki za dvojezično šolo

„Dvojezično šolstvo edino zagotavlja sožitje slovenskega in nemškega naroda na avstrijskem Koroškem in je glavni pogoj za razvoj otrok na narodnostno mešanem območju“, je rečeno v resoluciji o dvojezičnem šolstvu na Koroškem, ki jo je obravnavalo predsedstvo Zveze društev pravnikov Slovenije.

V svoji resoluciji slovenski pravniki ugotavljajo, da se je priznavalo načelo v koroških razmerah in v zgodovinskem psihološkem ozračju Koroške doslej še vedno sprejelo v sredstvo pritiskov in prisilne germanizacije. Zlasti tudi uveljavitev pravice staršev, da odločajo o tem, v katero šolo bodo poslali svojega otroka, pomeni spodbudo in priložnost za pritisk na slovenske starše.

Zato slovenski pravniki pozivajo Slovence na Koroškem in njihovi organizaciji ter pravnike med njimi, naj vztrajajo pri svojem zavzemanju za ohranitev dvojezičnega šolstva.

OB „MIROVNEM POSVETU“ SPZ NA RADIŠAH:

Tudi prizadevanja za sožitje so prispevek dejavnosti mirovnega gibanja

Vprašanjem sodelovanja koroških Slovencev v mirovnem gibanju je bil namenjen delovni seminar, ki ga je priredila Slovenska prosvetna zveza minulo soboto v kulturnem domu na Radišah. Udeležba na posvetu — zastopana je bila komaj polovica včlanjenih društev — je sicer v določeni meri potrjevala uvodno ugotovitev, češ, da smo koroški Slovenci preveč zaposleni s svojimi specifičnimi problemi in zato premalo odprti za širša družbena vprašanja, med katera spada tudi vprašanje vojne in miru. Toda potek diskusije je pokazal, da stvari miru nikakor nismo tako oddaljeni, saj so končno tudi vsa naša prizadevanja za enakopravnost dejansko prispevek mirnemu sožitju v deželi in s tem del širokega mirovnega gibanja.

Eno seveda drži in to je sobotni posvet jasno pokazal: organizacijskih oblik mirovnega gibanja med koroškimi Slovenci doslej res ni in to pomanjkljivost bi SPZ želela postopoma odpraviti s tem, da bi zavest o nevarnostih, ki jih predstavlja nenehno oboroževanje, preko krajevnih društev ponesla v širšo javnost. Pri tem naj bi tozadevna dejavnost izhajala iz spoznanja, da vojna nevarnost ogroža nas vse, zato mora biti tudi boj za mir zadeva nas vseh — ne glede na narodno pripadnost, ne glede na svetovnonazorsko ali strankarsko-politično opredelitev.

Da je možna akcijska enotnost v smislu omenjenega spoznanja, potrjujejo široka mirovna gibanja v raznih državah, tako tudi v Avstriji. Kakšne so pri tem izkušnje in s

kakšnimi težavami se je treba spoprijemati, so na radiškem posvetu prikazali zastopniki posameznih struj avstrijskega oz. koroškega mirovnega gibanja. Govora je bilo o uspehih skupnih akcijah, o najrazličnejših pristopih in oblikah tozadevne aktivnosti in tudi o solidarnosti s Slovenci v njihovem boju za doseg narodnostne enakopravnosti. Slišati pa je bilo tudi o nerazumevanju in celo o nasprotovanju, ki mu je mirovno gibanje izpostavljeno zlasti pri etabliranih strankah in pri javnih občinah. Najbolj pogost pojav v tem smislu je, da vse skupaj zmečejo v „komunistični koš“. Prav ilustrativna je bila izjava zastopnika socialistične mladine, da v strankinem vodstvu ne prodrejo, vendar jih pustijo v miru pri njihovem „delu za mir“; ali ugotovitev pristaša katoliškega tabora, da je škof sicer proti, toda ljudje mislijo in delajo kljub temu drugače.

„Ni važna strankarskopolitična usmeritev niti narodna pripadnost, kadar gre za ohranitev življenja, za preprečitev vojne; zato je treba med ljudmi širiti zavest o vojni nevarnosti in o potrebi boja za mir.“ Na podlagi te načelne ugotovitve je tekla živahna razprava o možnostih in konkretnih oblikah, kako bi misel in cilje mirovnega gibanja ponesli v naše vasi ter jih širili tako med člani in prijatelji tamkajšnjih prosvetnih društev kakor tudi med nemškogovorečimi sosedi. Kajti: z mirovnim gibanjem se podirajo plovci med Slovenci in Nemci — saj mir je zadeva nas vseh!

Ostanimo pri resnici!

Ravnatelj Franc Kukovica, predsednik nedavno ustanovljenega Strokovnega združenja pedagoških delavcev, nam je poslal v objavo naslednje stališče k izjavam, ki so jih predstavniki Koroške dali na binokostnem seminarju v Neumarktu (o katerem smo obširno poročali v zadnji številki našega lista — op. ured.):

Z zadovoljstvom sem v tukajšnjem tisku in posebej tudi v Slovenskem vestniku bral izjave, ki so jih na binokostnem manjšinskem seminarju v Neumarktu visoki predstavniki iz Koroške podali v obrambo skupne vzgoje v šolah na južnem Koroškem in s tem zavrnili segregacijska prizadevanja določenih krogov, ki se zavzemajo za ločitev šol. Tukaj mislim še posebno iznašanja poslevoidečega predsednika deželnega šolskega sveta za Koroško Karla Kircherja, ki je poudaril, da se je sožitja treba učiti že v šoli, zato moramo ohraniti sedanje dvojezično šolo in jo zavaruovati pred vsemi napadi.

Taka stališča v celoti podpiram, zato se toliko bolj čudim nekaterim drugim izjavam, o katerih prav tako berem v tisku. Ne morem se na primer strinjati s trditvijo predsednika Kircherja, da je koroška ureditev manjšinskega šolstva najboljša v Evropi. Še zlasti pa ne morem verjeti, da je predsednik Kircher o vprašanju pospeševanja pouka na dvojezičnih šolah govoril res tisto, kar mu polaga na jezik „mali list“. Po omenjenem poročilu naj bi bil Kircher izjavil, da je bilo minule jeseni uvedeno pospeševalno načelo, ki enako velja za otroke obeh jezikov: za slovenske otroke je ena ura pospeševanja pouka v materinščini in enaka rešitev velja za nemške otroke tam, kjer so na ob-

močju dvojezičnega šolstva v manjšini.

Resnica o pospeševanju pouka pa je bistveno drugačna.

Že od leta 1978, ko je bil z uvedbo novega predmetnika jezikovni pouk skrajšan za tri ure tedensko, si dvojezični učitelji prizadevajo, da bi se to občutno poslabšanje na primeren način popravilo. Vendar na pristojnih mestih vsedoselej niso našli pravega razumevanja. Največ, kar bi bila šolska oblast pripravljena ugoditi upravičenim zahtevam dvojezičnih učiteljev, bi bila dodatna ura pospeševanja pouka. Praktično naj bi to pomenilo, da bi poleg v vsej Avstriji uvedene ure pospeševanja pouka (ki pa velja za vse predmete) na dvojezičnih šolah dobili še dodatno uro pospeševanja jezikovnega pouka. Taka ureditev je bila učiteljem od predstavnikov šolske oblasti ustno že večkrat zagotovljena, medtem ko pisne rešitve doslej še ni in tudi osrednji slovenski organizaciji — kolikor mi je znano — na tozadevno prošnjo še nista prejeli nobenega odgovora. Predvsem pa še ne more biti govora o praktični rešitvi tega vprašanja.

Pa tudi tedaj, če bi beseda meso postala, ko bi se torej obljube spremenile v dejanja, bi bil to le kompromis — kajti o zadovoljivi rešitvi tudi tedaj še ne bi mogli govoriti.

Franc Kukovica
Strokovno združenje
pedagoških delavcev

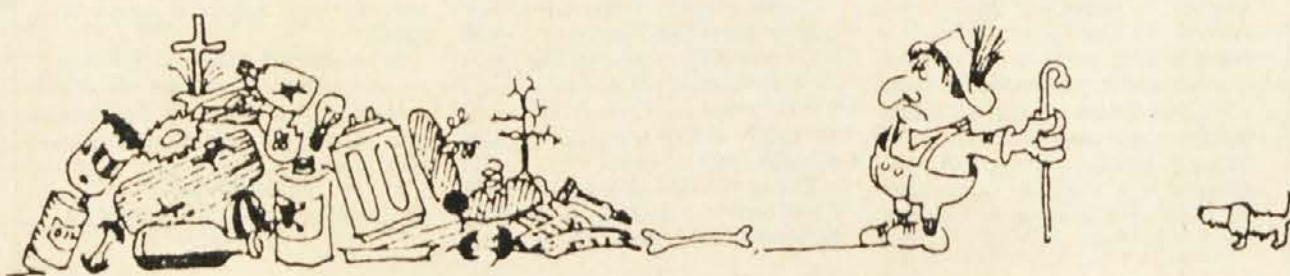
VARSTVO NARAVE:

VAŽNA ODLOČITEV:

Za mirno sožitje ali za segregacijo

Predsednik KHD Feldner je prejšnji teden pri deželni volilni oblasti vložil predlog za izvedbo referenduma, katerega cilj je ločitev šolarjev oziroma šol na južnem Koroškem. V uvodnem postopku je predlog za izvedbo referenduma baje podpisalo okrog 30.000 volilnih upravičencev, od katerih se jih je menda več kot 11.000 dalo vpisati v volilne imenike pri posameznih občinah.

Odločitev glede termina referenduma, ki naj bi bil predvidoma izveden jeseni, pričakujejo sredi julija. Tako bodo torej pristojni dejavniki v deželi že kmalu imeli priložnost, da dokažejo svojo politično zrelost, ko bo šlo za obranitev (seveda OBRANITEV in ne OHRANITEV, kakor nam je to v zadnji številki zagodel tiskarski škrt pri članku „Skupna šola mora ostati!“ — op. ured.) napadov na dvojezično šolo, se pravi za odločitev, ali naj gre razvoj na Koroškem po poti segregacije in zaostrovanja, ali po poti medsebojnega razumevanja in mirnega sožitja.

Slovenski raziskovalni inštitut v Italiji praznuje desetletnico obstoja

Pred desetimi leti, 21. junija 1974, se je v Trstu zbralo 25 vidnih družbenih, kulturnih in znanstvenih delavcev, da bi ustanovili inštitut, ki bi na strokovni in po možnosti tudi znanstveni ravni začel preučevati narodnostna vprašanja Slovencev v Italiji. Ustanovni člani Slovenskega raziskovalnega inštituta so predstavljali vse komponente slovenske manjšine in s svojo pobudo so dokazovali, da je dozor čas za ta pomemben korak. Mednarodna konferenca o manjšinah, ki je bila kmalu nato otvorena v Trstu, je bila le dodatna spodbuda, da se novi inštitut predstavi že na tej pomembni manifestaciji.

Potrebo po taki ustanovi in njeno vlogo je tedaj opisal njen oblikovalec in prvi ravnatelj, Karel Šiško, utemeljitelj in programske smernice veljajo še danes. SLORI, kot se inštitut navadno označuje, je moral nastati, ker je dozorela zavest, da naša narodna skupnost ne more več dalje, če nima vseh bistvenih instrumentov za uveljavljanje v sodobni družbi, med katere sodi gotovo tudi raziskovalno središče. Te vloge ne more opravljati nobena druga italijanska ustanova in dejansko ni nobena pokazala niti pravega odnosa do naših vprašanj, da bi ji lahko zaupali tako pomembno vlogo.

Namen inštituta je preučevati še neraziskana narodnostna vprašanja, sproti upoštevati nove pojave in to na področju realnih, aktualnih problemov. Zgodovinska in druga vprašanja spadajo bolj v delokrog posameznih oddelkov pri tržaški Narodni in študijski knjižnici, s katero SLORI sodeluje. Raziskovalni inštitut torej, kot posredovalec znanja, dokumentov in podatkov bodisi znotraj same manjšine, kot tudi izven nje v stiku z večinskimi organizacijami, z ustanovami v matični domovini in s sorodnimi manjšinami.

Osnovni cilj „obvladati“ prostor, kjer živijo Slovenci v Italiji, se postopoma uresničuje. Namesto začetnega skromnega urada v Trstu razpolaga danes inštitut s štirimi sedeži, razporejenimi vzdolž celega območja pasu: v Kanalski dolini, v Cedadu, v Gorici ter v Trstu. V njih dela deset rednih sodelavcev, nekaj

rednih honorarnih in širši krog občasnih sodelavcev. Tudi krog članov se je v tem času razmahnil in šteje danes približno sto imen.

Raziskovalni uspehi niso bili enaki na vseh področjih, kajti vsak problem postavlja drugačne pogoje glede razpoložljivosti in dostopnosti uradnih podatkov, težavnosti obdelave in finančne zahtevnosti. Posamezni vidiki manjšinskega življenja so bili tudi različno obravnavani pred nastankom inštituta, nekatere je moral nastavitvi povsem na novo, druge pa le dopolnjevati.

Danes se lahko SLORI ponaša z vrsto publikacij v slovenščini, italijanščini in angleščini. Veliko izdelanega gradiva ni bilo objavljenega v knjižni obliki, ampak v obliki bolj agilnih analiz, ki so bile dane na razpolago organizacijam. Najbolj razvite in pogoste teme so šolstvo in mladina, prostorska problematika, demografija, gospodarstvo, pravni položaj manjšine, politične razmere in volilni izidi, psihološki in družbeni pogoji narodnostnega razvoja in problemi v zvezi z izseljeništvom. Arhiv, dokumentacija in knjižnica so znatno obogatili, vedno bolj pogosto pa se pri obdelavi podatkov uporablja računalnik. V desetih letih je SLORI navezal stike z dvajsetimi znanstvenimi ustanovami in člani SLORI so se v tem času udeležili preko sto petdeset znanstvenih in strokovnih srečanj na območju alpskega loka, do sedeža evropskega parlamenta v Strasburgu in tudi do ameriških univerz.

Predstavniki SZDL Slovenije pri Slovencih v Italiji

Prejšnji teden se je v Gorici sestala delegacija republiške konference SZDL Slovenije, ki jo je vodil predsednik Franc Šetinc, s člani enotne delegacije Slovencev v Italiji.

Kakor povzemamo po časopisnih poročilih, se je pogovor na našal predvsem na vprašanja globalne zaščite slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, pa tudi na problematiko odprte meje ter na sodelovanje med manjšino in matičnim narodom.

Predstavniki slovenske narodnostne skupnosti v Italiji so goste podrobno seznanili s prizadevanji za globalni zaščitni zakon, ki bi moral vsem Slovincem zagotoviti enake pravice ne glede na to, kje prebivajo. Opozorili pa so tudi na pogosto nerazumevanje večinskega naroda za potrebe manjšine, na razlašanje slovenske zemlje in na druge težave.

Predsednik Šetinc je v imenu SZDL Slovenije izrazil zadovoljstvo, da je nedavno zborovanje v Gorici pokazalo tako enotnost kot tudi moč narodnostne skupnosti.

Pavel Stranj, Trst

Kako lahko vsak osebno prispeva?

Da zahaja naše okolje v čedalje kritičnejši položaj, začenja danes opaziti več in več ljudi. To je tudi razumljivo, saj so reke, v katerih umira vsako življenje, zastrupljena talna voda, zasmrajen zrak in umiranje gozdov postali vsakdanji pojav.

Vemo tudi, da je glavni odgovorni za ta razvoj industrijska družba in njena umseritev na nenehno gospodarsko rast in dobičke za vsako ceno — ne oziraje se na posledice za naravo in človeka.

Kot posameznik človek v tej družbi nima veliko možnosti, da bi dejansko vplival na ukrepe tistih, ki so glavni uničevalci našega življenjskega prostora. Kaj posameznik lahko stori

proti velikim kaloričnim elektrarnam, ki izpuhajo v atmosfero vsako leto tisoče ton žveplovega dioksida? Ali proti gradnji velikanske elektrarne pri Hainburgu, ki bi pomenila uničenje zadnjega velikega loga v Evropi in bi ogrožala talno vodo za milijonsko mesto Dunaj?

Politične akcije, kakor npr. ljudske zahteve, demonstracije in osveščanje široke javnosti so pravilne in potrebne; marsikateri blazni načrt bo tako mogoče preprečiti.

Vendar pa to ne zadostuje. Kajti tudi z našim vsakdanjim zadržanjem pri konzumiranju, v gospodinjstvu, na delovnem mestu, v prometu in v našem prostem času nehoti prispeva-

mo k ogrožanju narave. Način življenja, ki ga nam narekuje naš produktijski in lastninski sistem, je že sam po sebi ekonomsko kratkoviden, kar se tiče narave in izkoriščanja njenih bogastev, pa problematičen.

Konec koncev bo treba, če bo človeštvo hotelo preživeti, spremeniti družbene sisteme, ki gradijo na nasilju do človeka, do drugih narodov in ne nazadnje — tudi do narave.

Zato pa so tudi majhni, a zavestni koraki pri odnosu do okolja in naravnih dobrin poleg neposrednega pomena za naravo, okolje in nas same tudi izraz želje po drugačnih družbenih odnosih — odnosih, pri katerih niso na prvem mestu dobiček, ego-

izem in brezbriznost. To zveni morda nekoliko bolj patetično, kakor v resnici je — toda tudi vsak od nas lahko prispeva k spremembam v pozitivno smer.

Seveda, od danes na jutri se ne bo kaj bistveno spremenilo, tudi politični in gospodarski sistem, ki je odgovoren za neodgovorno ravnanje z naravo, se ne bo dal spremeniti tako enostavno. Toda tudi politiki, menedžerji raznih elektrarničnih družb ter proizvajalci nevarnih in dvomljivih izdelkov bodo morali začeti razmišljati o spremembah, če bodo videli, da „neumni konzument“ ni več pripravljen nekritično jemati na znanje njihovega ravnanja in načina življenja, ki mu ga oni skušajo vsiljevati.

V to luč vsekakor postavljam predloge, kako tudi vsak osebno lahko prispeva k varstvu narave (predloge objavljamo na 7. strani — op. ured.). Pri tem sem črpal iz publikacij graškega Informacijskega centra za varstvo okolja ter Društva za ljudsko izobraževanje.

ksch

,Tudi znotraj manjšine pospešujete šibki člen: slov. žene!'

Nad 40 slovenskih žena od Bilčova do Pliberka se je zbralo minuli petek v pevski sobi kulturnega doma v Šentprimozu, da se bi pogovorile z državno sekretarko Johanno Dohnalovo, o problemih, ki jih imajo žene. Zavzetost s katero so mlajše in starejše ženske, gospodinje, delavke, kmetice in učiteljice pripovedovale o položaju žensk na podeželju, potrjuje, da se slovenske žene ne vdajajo več v neko dozdevno žensko usodo, temveč se vedno bolj sprašujejo po vzrokih svojega položaja, ki ga hočejo spremeniti.

Državna sekretarka je prišla na povabilo Zveze slovenskih žena, ki kot edina slovenska ženska organizacija že od antifašističnega boja naprej organizira narodno zavedne žene na južnem Koroškem. Že dalj časa obstajajo tudi stiki med ZSZ in Dohnalovo, ki se je tokrat prvič srečala s slovenskimi ženami na južnem Koroškem. Sestanek je bil namenjen medsebojni informaciji in je svoj cilj popolnoma dosegel. Po razgovoru z ženami je Dohnal na vprašanje našega sodelavca med drugim rekla: „Prišla sem da se pogovorim z ženami predvsem o problemih žena na podeželju, in posebno o položaju žena slovenske narodne skupnosti, kjer sem prišla v prvi vrsti za to, da poslušam. Zagovarjam mišljenje, ki izhaja iz tovarištva, ali če hočete: iz emancipacije, kar toliko pomeni, da se hočemo osvoboditi odvisnosti, to velja za vsa življenjska področja: za odvisnost žene od moškega, za odvisnost delavca od podjetnika, šolarja od učitelja, ene skupine od druge, enega ljudstva od drugega, gre mi za odpravljanje vseh teh odvisnosti.“

AKORD, KMETIJA, OTROŠKI VRTCI

V razgovoru je Marija Jurič dala najprej pregled socialnega stanja v obrobem južnem Koroškem, kjer npr. ženska zaposlitev daleč zaostaja za koroškim povprečjem, ki pa je

že precej nižje od avstrijskega. Medtem ko je v Avstriji zaposlenih nad 40% žensk, jih je na južnem Ko-

roškem komaj 20%. Vse to ženam seveda otežkoča dobiti delovno mesto, če ga pa dobijo, je plača temu primerno nizka. Značilno za vzdušje, ki vlada v takih področjih, je dejstvo, da — kot je povedala predsednica ZSZ Milena Gröblacher — nobena ženska ni bila pripravljena pripovedovati o delovnih razmerah na trenutnem delovnem mestu. Zato pa je tembolj boleče izpadlo pripovedovanje žena o delu v akordu, ki ga bi po mnenju bivše delavke v tovarni Solida bilo treba omejiti, ker ženske izkorišča do njihovih zadnjih

moči. V to živčno napeto delovno situacijo pa se na južnem Koroškem še vplata dostikrat narodnostni pritisk, ki ga izrabljajo, da bi tem bolj razbili solidarnost med ženskami. Žene so parkrat poudarile, da se marsikatera ženska narodnostno prilagodi samo, ker se boji za delovno mesto. A tudi položaj kmetice je zelo naporen, kot je npr. pripovedovala Marija Kap. V primerjavi z nastavljenkami ali delavkami je kmetica nepretrgoma privezana na kmetijo, gospodinjstvo in dostikrat še na turista, ki mu omogoči lep dopust. Sama pa do dopusta nikoli ne pride.

Prepričljivo so matere povedale, zakaj je bilo potrebno zgraditi v Šentprimozu dvojezični otroški vrt: v občinskem vrtcu v Škocijanu niso imeli posluha za enakopravno upoštevanje slovenskega jezika, tako da je bil edini izhod samostojen dvojezični otroški vrt, ki je v zadnjih letih vedno premajhen. Navzoča nemškogovoreča mati, ki ima svojega otroka tudi v otroškem vrtcu, pa ni samo zagovarjala skupno vzgojo otrok obeh narodnosti v enem vrtcu, temveč je menila, da je ravno na podeželju treba iskati skupnosti med prebivalstvom, ne pa izgrajevati pregrade. Opozorila pa je tudi, da južnokoroško prebivalstvo iz dolgoletnih izkušenj ve, da se poslabšanje za manjšino uvede z nasiljem, ob pomoči vseh strank.

DOHNAL: „NE UVIDIM, ZAKAJ NAJ NEMŠKOGOVOREČI OTROCI V ŠOLI NE SMEJO SPOZNATI POSEBNOSTI SLOVENCEV“

Veliko prizadetost so povzročila številna pripovedovanja žena pri državni sekretarki Dohnalovi, ki je menila, da se socialni problemi ne razlikujejo bistveno od problemov žena v drugih obrobniških področjih, da pa

trenutni narodnostni problemi položaj slovenske žene še otežkočijo. Ravno zato pa je pozvala predvsem tudi pripadnike slovenske narodne skupnosti, naj lahko sami nekaj prispevajo k izboljšanju situacije, s tem, da v lastnih vrstah pospešujejo najšibkejši člen, ki mora nositi številna bremena družbe: slovenske žene. V svojem referatu, ki ga je zaradi plodnosti diskusije predala ZSZ le v pisnem obliki, je Dohnal med drugim opozorila tudi na to, da je reforma zakonskega prava na podeželju ostala v praksi še skoraj brez posledic. Vprašala je: kje pomaga na podeželju moški ženi pri vzgoji otrok, v gospodinjstvu in jo še drugače podpira? Kje se zrcali v slovenskih organizacijah enakopravna vloga žena?

Kot nesmisel pa je zavrnila poskuse v šoli deliti otroke, ki se drugače na igrišču neglede na narodnost igrajo skupaj. „Se posebno v času, ko se šolska politika trudi dajati otrokom čim bolj enake možnosti neodvisno od socialnih razlik.“

Kot neodgovornost napram nemškogovorečim otrokom je označila to, da jim skušajo nekateri odvzeti možnost, da se otroci igraje, brez prišika z šolskimi redi, naučijo vsaj osnovne elemente drugega deželne jezika.

„Ne uvidim, zakaj nemškogovoreči otroci ravno v šoli, ki jih pripravljajo na bodočo življenje, naj ne bi bili konfrontirani s problemom tolerance napram ljudem, ki govorijo drugi jezik, in zakaj naj ne bi smeli spoznati posebnosti tistih ljudi, s katerimi bodo potem v poklicu in v prostem času skupaj,“ je v svojem referatu zapisala Johanna Dohnal.

Vse udeležence so bile prepričane, da je takšen posvet in odprt razgovor res potreben in za vse koristen.

Ženske so državni sekretarki Dohnal pripovedovale tudi kakšne težave ima lahko ženska z otrokom pri iskanju delovnega mesta, še posebej, če je Slovenka. Zelo je Dohnalova bila tudi prizadeta, ko je od gospe Rosenzopf zvedela, kako si je pred leti vzel njen sin življenje, ko protislovenskega vzdušja ni več vzdržal. Z vsoto odločnosti je Dohnal ženskam obljubila, da se bo do konca svojega življenja borila proti vsem oblikam fašizma.

Zarjine skupine so nastopale

Letošnjega 5. SREČANJA TAMBURAŠKIH SKUPIN SLOVENIJE (prireditelji ZKO Slovenije, Združene tamburaških skupin Slovenije, PD Cirkovce) v Cirkovcah na Dravskem polju so se kot edina zamejska skupina udeležili tudi tamburaši SPD Zarja iz Železne Kaple. Pred strokovno žirijo so nastopili v sporedu še naslednji tamburaški orkestri:

ŠKUD Središče ob Dravi, KUD Janko Krmelj Bisernica Reteče, DPD Svoboda Prevalje, PD Janez Čuk Vučja vas, Mandolina Ljubljana, PD Oton Župančič Artiče, ZPD France Prešeren Celje in PD Cirkovce.

Na tamburaškem srečanju (skupno preko 150 glasbenikov) so sodelujoči lahko spoznali vrsto novih skladb in tudi različne zasedbe orkestrorov. Za mlade tamburaše iz Železne Kaple gotovo poučen nastop.

Odločitev za severno obvoznico

Prejšnji četrtek je končno padla odločitev, da se bo gradila severna obvoznica, kar pomeni, da sta ostali varianti — avtocesta skozi Rož oziroma skozi samo mesto Celovec, brezpredmetni. Občinski odbor mesta Celovec se je na svoji seji soglasno odločil za severno obvoznico, ki že od leta 1981 velja za uradno traso avtoceste Dunaj—Gradec—Celovec—Italija. Na vzhodni strani mesta pri Gradnici bo avtocesta strmo zavila proti severu nad celovsko letališče, presekal nad Laudonovo vojašnico zvezno cesto Dunaj—Celovec in se preko Lendorfa priključila pri Krivi Vrbi obstoječi avtocesti Celovec—Beljak—italijanska meja. Pri Krivi Vrbi je že zgrajen cestni priključek za Celovec oz. Beljak.

Ta trasa severne obvoznice najbolj odgovarja varstvu narave in človeka. Končna odločitev za

Na binkoštnem taboru prijateljev narave — NATURFREUNDE BUNDESTREFFEN — ki je bil v Beljaku in iz neznanih razlogov o njem ni bilo zaslediti v koroškem časopisu nobenega članka, je bil zadnji večer posvečen kulturi. V tričetrtur-nem sporedu so se zelo mladim članom organizacije prireditelja iz cele Avstrije lahko predstavili tudi koroški Slovenci — in sicer tamburaški zbor SPD Zarja, folklorna skupina SPD Zarja iz Železne Kaple in Mešani pevski zbor „Rož“ iz Šentjakoba.

Vsaka skupina se je predstavila po 15 minut in tako nudila kratek vpogled v našo tamburaško, folklorno in pevsko dejavnost.

Vabila je posredovala SPZ. Spored se je odvijal za poslušalce zelo neprislusno v velikem šotoru in so ga nadaljevali še latinskoameriška skupina Inti Andinos in ansambel z Dunaja.

gradnjo le-te pa je pri zveznem ministru za gradnje Karlu Sekanini. Le-ta se mora hitro odločiti, kajti do leta 1991 mora biti avtocesta zgrajena z Dunaja preko našega ozemlja do Padove/Padua. Če se obvoznica ne bo dala uresničiti, bo Celovec doživel cestni prometni infarkt. V zadevi obvoznice mesta Celovec je torej zmagal razum. Odločitev za severno obvoznico je bila pravilna. Še pred nedavnim so burile naše ljudstvo vesti, da nameravajo avtocesto speljati skozi Rož. No, tega strahu sedaj ni več treba imeti. Tudi skozi mesto, potom predora, speljati avtocesto, bi bil nesmisel, ker bi bilo skoro pol mesta eno samo gradbišče. Boj za severno obvoznico je izbojevan in to je tudi prav tako. Kljub temu pa se najdejo še ljudje, ki so tudi proti tej trasi, pa čeprav je najrealnejša od vseh treh.

ŠENTVID PRI STIČNI:

Zamejski zbori na XV. taboru slovenskih pevskih zborov

Nimamo veliko priložnosti poslušati na enem kraju slovenske zborre, ki so vsak po svoje tatko različni pa kljub temu tako podobni. Posebno doživetje za nastopajoče in za domačine je zato vsakoletni koncert zamejskih zborov na taboru slovenskih pevskih zborov v Šentvidu pri Stični, kjer se zbere v dveh dneh nad 8000 pevcev. Na predvečer tega velikega pevskega tabora, ki je bil letos že 15., so se v zelo akustični dvorani šentviške ljudske šole zbrali zamejski zbori s Koroške, Italije in Madžarske, zbor zdomcev iz Švedske in kot poseben gost še švedski zbor. Vse je povezovala slovenska pesem.

Ob navzočnosti predsednika SZDL Slovenije Franca Šetina in drugih častnih gostov iz Slovenije, je pevce iz tujine pozdravil Štefan Cigoj, predsednik komisije za manjšinska in izseljeniška vprašanja pri republiški konferenci SZDL Slovenije.

Mešani pevski zbor „Pavel Avgust“ iz Gornjega Senika na Madžarskem je s svojim pristnim, starodavnim prepevanjem ljudskih pesmi otvoril krog zamejskih zborov. Spominjal je na naše ljudsko petje, s pesmijo Bardoša Lajoša „Ob Tisi“ v madžarskem jeziku pa je zaključil svoj nastop. Slovensko narodno skupnost v Italiji je zastopal mešani pevski zbor „Milan Pertot“ iz tržaškega predmestja Barkovlje. Pod vodstvom Aleksandra Pertot so zapeli pesmi Jakoba Galusa in Jakoba Arcodelta in s svojo posebno temperamentnostjo še tri narodne. Mešani pevski zbor „Gorjanci“ iz Kotmare vasi pod vodstvom Stanka Wrulicha in mešani pevski zbor „Srce“ iz Dobrle vasi pod vodstvom Marjana Berložnika sta zastopala slovensko narodno skupnost na Koroškem. Kljub dejstvu, da je zbor „Srce“ nastopil le v polovični zasedbi, je zbor s svojo občuteno interpretacijo narodnih pesmi (solist Pavli Stern) požel poseben aplavz.

Zbor slovenskih zdomcev „France Prešeren“ iz Göteborga je na tem srečanju nastopal v imenu 7 ti-soč slovenskih zdomcev na Švedskem, s seboj pa je pripeljal tudi švedski zbor „Allegro“ iz Göteborga, ki je navezal s Slovenci prijateljske stike in prepeva tudi slovenske pesmi v švedskih prevodih. Oba zborja je vodil Günther Kress, Avstrijec po rodu, ki živi na Švedskem.

Vsekakor je bil ta koncert na predvečer velikega pevskega tabora prava bera raznolikosti pevske interpretacije, ki jo pogojujejo

različni življenjski pogoji, vplivi drugih kultur, hkrati pa je skupno kulturno izročilo slovenske pesmi izpovedalo povezanost Slovencev, kjerkoli so na svetu.

Tudi družabnost vseh nastopajočih zborov v kraju Muljava, pred rojstno hišo velikega slovenskega pisatelja Josipa Jurčiča, je za nastopajoče zaokrožil ta kulturno bogati izlet, saj so na licu mesta lahko spoznali tudi rojstno hišo in življenjske okoliščine, v katerih je živel ta veliki slovenski sin, ki je imel zelo izoblikovan posluš za ustno izročilo slovenskega naroda.

Medtem ko so na predvečer 15. tabora slovenskih pevskih zborov nastopili v šentviški šoli zamejski in zdomski zbori (slika: tržaški zbor „Milan Pertot“), se je udeležilo nedeljskega sprejema in zaključne prireditve 268 zborov s 8500 pevci. Predsednik šentviškega tabora Marjan Kotar, pa je v svojem govoru poudaril, da bodo navkljub predlogom, ki zahtevajo samo dvoletno izvedbo tabora, ostali pri vsakoletni izvedbi tega množičnega shoda slovenskih zborov, ki ga v pretežni meri sestavljajo delavci. Tudi predsednik slovenske skupščine Vinko Hafner je to misel podprl.

Na veliki skupni prireditvi, ki je stala pod geslom „Naša pesem — pesem miru“ oz. „Mir, bratstvo in sožitje med narodi“ so združeni zbori najprej zapeli taborsko pesem „Pojo naj ljudje“, nato pa so izmenoma moški, ženski ali združeni zbori zapeli štirinajst narodnih pesmi, ki so bile zbrane tako, da so predstavile značilnosti vseh slovenskih pokrajin. Vsako pesem so napovedali v narodni noši in v dialektu tiste pokrajine, ki jo je predstavila tudi pesem. Vsako pesem je dirigiral tudi drug dirigent, med drugim Radovan Gobec, Kožko Kovačič, Helena Jureš, Oskar Kjuder in drugi.

Iz pliberškega kraja:

Občni zbor Posojilnice Pliberk

Pri nas se vedno kaj dogaja in marsikaj o teh dogodkih niti ne pišemo, v mnjenju, da gre za čisto vsakdanje stvari. Ti dogodki pa so vendar izraz našega dela v obliki raznih gospodarskih, kulturnih ali športnih dejavnosti. Tako danes z majhno zamudo le poročamo o treh prireditvah, ki so široko odmevale po naših krajih. Mešani pevski zbor „Podjuna“ iz Pliberka je imel v gosteh igralsko skupino iz Velike Nedelje s komedijo „Gospa ministrica“. Ljubitelji odrske umetnosti so napolnili dvorano. Kot po navadi smo bili prepričani, da bodo gostje iz

mači praznik so dale slutiti, da bo prireditev nekaj posebnega za naš kraj. Mladi organizatorji tega športnega praznika so se kljub nekaterim vedno včerajšnjim odločili, da bodo vabili na prireditev dvojezično. Precej vroče krvi je povzročil ta korak s plakati v obeh jezikih in z reklamo oziroma podporo naše Posojilnice in Alpetoura. Vsekakor je bil dober omen, da se le nekaj prebujajo in premika tudi na Ponikvi, kjer je bila vedno navada, da se je vse odvijalo samo nemško. Pa tudi godbo so si športniki izbrali iz Kranja — ansambel „Modrina“, ki je

pločevina, temveč znak, ki tudi uradno priznava, da tukaj živijo Slovenci.

Športne prireditve na Ponikvi, ki je nudila vsakemu nekaj, so se poleg domačinov udeležili tudi pliberški podžupan Fric Kumer, zastopniki Posojilnice in predsednik Zveze slovenskih organizacij dipl. inž. Feliks Wieser s sodelavci.

Cestitamo pogumnim organizatorjem te športne prireditve z željo, da bi tudi v bodoče vabili in prirejali takšne prireditve, ki odgovarjajo realnemu stanju na južnem Koroškem, v smislu enakopravne dvojezičnosti.

Slovenije pokazali kaj znajo in res je bilo tako; videli smo lepo dovršeno odrsko delo. S prireditve smo se vračali zadovoljnih obrazov in z željo, da bi se kmalu spet videli. Da, bil je lep prijeten večer. „Podjuni“ in igralski skupini iz Velike Nedelje za podano igrano organizacijo vse priznanje.

V soboto in nedeljo 2. in 3. junija je Športno društvo Ponikva-Libuje, kateremu predseduje Pepi Potočnik, vabilo na športno prireditev oziroma na več športnih prireditev. Ze priprave za le-te, lahko bi rekli, do-

igral v zadovoljstvo vseh. Kljub kritiki, je ta novi korak športnikov privabil mnogo ljubiteljev športa na Ponikvo in organizatorji so bili zadovoljni z uspehom prireditve.

Upamo, da je mrzli veter, ki je vel s Pece preko Ponikve in širnih Poljan, sedaj zamenjal topli pomladni veter, ki je ogrel vsa srca, ne le na športnem prazniku, temveč, tudi v splošnem smislu boljšega sporazumevanja med narodoma, ki želita mirno sožitje.

Ponikva je dokazala, da je dvojezična in da tabla ob robu vasi, na kateri piše Penk-Ponikva ni le mrtva

V nedeljo 3. junija je imela Posojilnica v Pliberku redni občni zbor, katerega so se poleg zborovalcev udeležili tudi predsednik Zveze slovenskih zadrug inž. Fridl Kapun, podžupan Fric Kumer in mestna svetnika direktor Temeljne koroške banke Slovenj Gradec Peter Orožen, poslovodja podjetja Topšport Dominiko Uršič in še drugi častni gosti.

Predsednik pliberške Posojilnice Lipej Kolenik je v svojem poročilu upravnega odbora s ponosom in zadovoljenjem ugotovil, da je Posojilnica uspešno gospodarila in pokazala takšen razvoj, da so vsled porasta morali dokupiti še en računalnik, nadalje da so pri blagajni uvedli elektronsko obdelavo gotovinskega prometa in da so sklenili s koncem tega šolskega leta vzeti v uk še eno vajenke. Vse to pa so ustvarili z varčnim gospodarjenjem in ne na račun vlagateljv ali posojilojemalcev.

Danes se lahko pliberški zadrugniki pohvalijo, da so iz skromnih začetkov uspeli zgraditi osnovo za močno zadrugno banko, ki ima danes že skoraj 800 članov in okrog 2000 vlagateljv. Predsednik Lipej Kolenik se je na koncu svojih izjavjanj še posebno zahvalil Zvezi slovenskih zadrug za dobro, prijateljsko in plodno sodelovanje in apeliral na zbrane zadrugnike, da zapajo v lastno moč in v gospodarsko neodvisnost, ki jo danes garantirajo ZSZ in močne Posojilnice povsod po naših krajih. Tudi v bodoče pričakujemo od Zveze vsestransko pomoč in naklonjenost. V tem smislu je dejal predsednik Kolenik, pojdemo spet na delo z optimizmom za še večje uspehe naše gospodarske samopomoči. Iz revizijskega poročila pa, ki ga je prebral tovariš Nachbar, je bilo med drugim ugotovljeno, da so se vloge od leta 1975 naprej za več kot dvajsetkrat povečale in da so prekorčili v prometu tisto magično številko „milijardo“.

Naj še zapišemo, da je poslovodja ZSZ Drago Perč predlagal sprejem novih pravil, ki garantirajo sodobno poslovanje in dajejo vse možnosti, da se Posojilnice odprejo na vse strani in da se vsestransko vključujejo. Predlog je bil seveda soglasno sprejet.

Zaključno naj še omenimo, da je odbor sklenil, da bodo člani, ki so dolga leta člani Posojilnice (40, 35 in 20 let) v doglednem času primerno počastili.

Muzej NOB pri Peršmanu spet redno odprt

Zveza koroških partizanov obvešča, da je muzej NOB pri Peršmanu v Podpeci nad Železno Kaplo redno odprt ob sobotah, nedeljah in praznikih. Člani ZKP, ki tam dežurajo, so glede informacij o zgodovini borbe koroških Slovencev proti fašizmu stalno na voljo.

Priporočamo, da bi tudi šolarji oziroma dijaki (šole) obiskali ta muzej in se seznanili s to zgodovino. V praksi je res tako, da se bolj zanesemo na oči kot pa na ušesa.

V primeru, da bi šole ali večje izletniške skupine hotele obiskati muzej, je potrebno obvestiti ZKP v Celovcu, Gasometergasse 10 (telefon 0 22 22 - 32 5 50), da pride pristojni tovariš, ki bo obiskovalcem na razpolago s potrebnimi informacijami.

Janez Weiss 75-letnik

Pred kratkim je Janez Weiss, krojaški mojster v pokoju, obhajal 75. življenjski jubilej. Prav nič se mu ne pozna, da je že v letih, tako agilen in poln načrtov je še danes. Zadnja leta ga poznamo kot odličnega organizatorja izletov v tujino. Tako so letos pod njegovim vodstvom bili na potovanju po zahodni Evropi. Te izlete organizira v okvi-

pred leti bil odlikovan z zlatim odličjem Osvobodilne fronte, za njegovo kulturno-prosvetno delo pa je prejel Drabosnjakovo priznanje.

O njegovem „zasebnem“ življenju vemo, da je bil odličen krojaški mojster. Zibelka mu je tekla v Podsinji vasi. Ker oče, ki je bil tovarniški delavec, svojemu nadarjenemu sinu ni mogel omogočiti študija, ga je dal izučiti za krojača. V tem poklicu je pokazal izredne sposobnosti, tako da Weissovo krojaštvo še danes slovi daleč po Koroški in še preko njene meje. S pridnostjo je prišel do lastnega doma v Sentjanžu kot tudi v Celovcu, kjer sedaj uživa zasluženi pokoj. Vendar pokoj zanj velja samo kot fraza. Še vedno je poln načrtov in prepričani smo, da ima že idejo, kam bo prihodnje leto organiziral izlet Zveze koroških partizanov, na katerega se še prav posebno veselijo njegovi stalni zvesti udeleženci izletov.

Janezu Weissu ob njegovem prazniku iskreno čestitamo z željo, da bi bil zdrav in čil in še dolgo let naš vodja na njegovih tako privlačnih potovanjih po svetu.

**OBIŠČITE
WERNER BERGOVO
GALERIJO V PLIBERKU!**
Odprta je dnevno od 10. do 12.
ure in od 16. do 18. ure.

ru Zveze koroških partizanov, katere član glavnega odbora je Janez.

V svojem poklicu, kakor tudi v kulturnopolitičnem delu, je Janez Weiss pokazal izredne požrtvovalne in organizacijske sposobnosti. V času narodnoosvobodilnega boja na Koroškem je aktivno sodeloval s partizani in bil povezan z Verdnikom Tomažem, poznejšim narodnim herojem. Za to dejavnost je

PRIREDITVE

CELOVEC

Predavanje:

„Problemi zaštite narave
in kulturne dediščine“

v petek 22. junija 1984 ob 20. uri v
dvorani Slomškovega doma, 10.-Ok-
tober-Straße 25

Referent: Matjaž Puc, sodelavec Za-
voda za zaščito narave SRS
Prireditelj: Slovensko kulturno
društvo Celovec

10-LETNICA ANSAMBLA DRAVA

v nedeljo 8. 7. 1984 ob 14.30 uri pri
Cingelcu na Trati

Nastopajo: Ansambel Drava v treh
zasedbah — trio Oraže, mladinski
zbor Borovlje, MoPZ Borovlje in kot
gost MePZ „Bilka“ iz Bilčovsa
Nato prijetna družabnost

Slovensko prosvetno društvo „Vinko
Poljanec“ v Skočijanu vabi na

TRADICIONALNO KRESOVANJE

v soboto 23. junija 1984 ob 20.30 uri
pri gostilni Picej na Zamanjah
Kulturni spored oblikujejo: ansam-
bel „Korenika“, folklorna skupina
SPD „Trta“ in MoPZ SPD „Vinko
Poljanec“
Na voljo bodo tudi specialitete na
ražnju.

ŠKOČIJAN

KONCERT

v nedeljo 24. 6. 1984 ob 20. uri v
farni cerkvi v Skočijanu
Nastopajo: Stanko Praprotnik — tro-
benta, Božidar Lotrič — pozavna, Jo-
ža Kobal — orgle

CELOVEC

**RAZSTAVA SLIK
ANDREJA KOSIČA
iz Gorice**

je prosto dostopna do 30. junija 1984
v poslovnem času Mohorjeve knji-
garne. Tudi možnost nakupa slik.

DUNAJSKI KROŽEK

vabi v petek 22. junija 1984 ob 19.
uri na predavanje z diskusijo v go-
stilni Weidinger, Dunaj IV, Danhau-
sergasse 3

**Razvoj Mladja
in notranja podoba revije**

Predavatelj: Jani Oswald
Po diskusiji družabni del

Menjava denarja

Stanje v sredo 20. junija 1984

Za 100 din dobite	12.50 šil.
Za 100 din plačate	15.50 šil.
Za 100 lir dobite	1.095 šil.
Za 100 lir plačate	1.185 šil.
Za 100 mark dobite	692.50 šil.
Za 100 mark plačate	708.80 šil.

Dobrla vas

**Dvojezična prireditev
LAND AN DER DRAU — DEŽELA
OB DRAVI**

v nedeljo 1. julija 1984 ob 20. uri v
avli glavne šole v Dobrli vasi
Sodelujejo: mešani pevski zbor „Pod-
juna“ iz Pliberka (Tone Ivartnik),
Vokalensemble Völkermarkt (Chri-
stine Winkler), mešani pevski zbor
„Sree“ iz Dobrle vasi (Marjan Ber-
ložnik)
Pokroviteljstvo: dr. Helmut Zilk,
zvezni minister za pouk in umet-
nost
Prireditelj: Slovensko prosvetno dru-
štvo „Sree“ Dobrla vas

SVEČE

PROSLAVA

ob 75-letnici SPD „Kočna“ v Svečah
v nedeljo 24. 6. 1984

Spored: ob 10.30 uri koncert pihalne-
ga orkestra jeseniških železarjev na
vrtu koroških kulturnikov.
Ob 14.30 uri slavnostna prireditev v
kulturnem domu na Bistrici
Sodelujejo: Komorni moški zbor A.
T. Linhart, Radovljica — folklorna
skupina SPD „Trta“, Zitara vas —
AGV Harmonie, Bistrica — mešani
pevski zbor SPD „Bilka“, Bilčovs —
tamburaši SPD Sentjanž — mešani
pevski zbor, Sveče — moški pevski
zbor SPD „Kočna“

Mladina SSD vabi na

ZAKLJUČNO PRIREDITEV
v petek 22. 6. 1984 ob 20. uri v Mla-
dinskem domu, Celovec Mikschallee

Strokovna šola za ženske poklice
zavoda šolskih sester v
Sentpetru pri Sentjakobu v
Rožu vljudno vabi na

ZAKLJUČNO PRIREDITEV

v soboto 30. junija in v ne-
deljo 1. julija 1984 ob 14.30 uri
v šolski dvorani.

Spored skuša podati sliko de-
lovanja šole s prispevki v jezi-
kih, ki jih na šoli poučujejo, s
prikazom izdelkov predelova-
nja tkanin in s krstno pred-
stavo igrice Sinja gora Horeb.
Iz tehničnih vzrokov letos raz-
stava šolskih izdelkov odpade.

Strokovna šola za ženske poklice za-
voda šolskih sester, St. Peter 25, 9184
St. Jakob v Rožu

OBJAVA

Po odloku Deželnega šol. sveta je
sprejemni izpit
za 1. razred 3-letne strokovne šole
za ženske poklice

v zavodu šolskih sester v St. Petru
pri St. Jakobu v Rožu v petek 6. ju-
lja 1984, ob 9.30 uri.

Interesentke naj prinesejo s seboj
pisalne potrebščine in zaključno spri-
čevalo.

Ker je v 1-letni gospodinski šoli in
v 3-letni strokovni šoli za ženske po-
klice prostih še nekaj mest, imajo
možnost prijave še tiste, ki so rok
vpisovanja zamudile.

Vodstvo šole

Ohcet v Ljubljani - največja prireditve te vrste na svetu

Slovenska prestolnica Ljubljana bo v času od 27. do 30. junija že 17-ič prizorišče velike turistično-folklorne prireditve, imenovane „Ohcet v Ljubljani“. Vsako leto se v Ljubljani srečajo poročni pari iz različnih dežel in držav, da ob godbi, petju, plesu, folklori sklenejo zakonsko zvezo v prostorih ljubljanske mestne hiše. V zvezi s to ohceto imajo poročni pari priložnost spoznati zanimivosti Slovenije in Jugoslavije.

Slovenija je dežela, ki jo zaradi njenih raznolikosti še in navad imenujejo tudi „miniatura Evropa“, to predvsem zaradi tega, ker imajo šege in navade te majhne republike

elemente alpskega, panonskega in sredozemskega značaja, kar je pogojeno s tem, da je Slovenija dežela, ki geografsko pogojuje te tri pomembne faktorje.

Letos bodo organizatorji ohceti v Ljubljani seznanili poročne pare in obiskovalce te privlačne prireditve s poročnimi šegami Gorenjske, ki ima tisočletno planšarsko tradicijo in kulturo ter s Primorsko z značilno sredozemsko kulturo in pokrajino. Obiskovalci letošnje ljubljanske ohceti bodo imeli priložnost spoznati gostoljubne kraje in njihove prebivalce iz Portoroža, Postojne, Kranja in Jezerskega. Glavna prireditev bo v Ljubljani in bo že 25. junija sprejela več tisočglavo množico obiskovalcev v okviru sejma z izdelki domače obrti in s kulinarčno ponudbo, v starem delu mesta. Ta sejem bo trajal do 30. junija. V sredo 27. junija se bodo poročni pari prvič predstavili ljubljancem v poletnem gledališču v Križankah. Glasba in folklor bo skrbela za primeren kulturni okvir. V četrtek 28. junija se bodo poročni pari in njihovi spremljevalci odpeljali v kraj Raven pri Portorožu, kjer bodo prisostvovali oziroma seznanjeni z bogatim programom ljudskih šeg in navad slovenskega Primorja. Med tem časom pa v Ljubljani ne bodo križem rok, marveč bo mesto doživljalo koncerte na prostem in nastope številnih folklornih skupin. V petek 29. junija pa bo Pogačarjev trg ena sama maratonska revija folklornih nastopov domačih in tujih skupin. Poročni pari pa se bodo ta dan odpeljali na Jezersko, idilično gorsko vas, kjer jim bodo domačini predstavili poročne šege in navade s prevozom bale, pač z navadami, ki

se jih še danes Jezerjani poslužujejo. Višek poročne prireditve pa bo vsekakor v soboto 30. junija, ko se bo ogromna kolona s poročnimi pari v kočijah, folklornimi skupinami in godbami, obrobljena s tisočglavo množico, vila skozi mesto k Mestni hiši, v kateri je potem poročna ceremonija. Po poroki bo poročna pojedina, na katero so seveda po stari slovenski navadi vabljeni vsi.

V nedeljo se bodo poročni pari s spremstvom podali v Dubrovnik, da se oddahnejo in v prijetni družabnosti preživijo še nekaj dni ob sinjem Jadranu. Naj še povemo, da se bo na tokratni Ohceti v Ljubljani poročilo 22 parov iz 14 dežel in da je ta „ohcet“ največja na svetu, pa še nekaj: srečni izbranci za ljubljansko ohcet imajo še to prednost, da se ne bodo nikoli ločili.

Ob robu povedano še to, da se bodo letošnje ohceti udeležili tudi številni pari, ki so se lansko leto poročili v okviru ohceti v Ljubljani, kar je prepričljiv dokaz, kako jih vleče Ljubljana na to prireditev.

Toma Kunčiča ni več

Pretrsla nas je žalostna vest, da se je Toma Kunčič iz Vate vasi na delovnem mestu smrtno ponesrečil. Star komaj 52 let je moral zapustiti ženo s petimi otroci. Čut odgovornosti mu je bil svetlejši, kot pa skrb za lastno življenje — hotel je preprečiti škodo in pri tem izgubil življenje. Pokojnega Toma Kunčiča smo poznali v mladih letih kot izredno aktivnega člana Zveze slovenske mladine in pozneje kot prizadevnega člana naše narodne skupnosti, ki se je uveljavljal na vseh področjih, kjer stremimo za tem, da se ohrani naša narodna skupnost.

Zanj bi lahko rekli, da je bil skromen po sreč, vendar velik po dejanjih. In prav zato smo z njim zgubili človeka, ki ga bo le težko nadomestiti. Velika množica pogrebcev ga je spremljala na njegovi zadnji poti in mu s tem dokazala poslednjo čast. Pogrebni obred je ob asistenci devetih duhovnikov opravil namestnik dekana Hanzej Dersula, ki je z v srce segajočimi besedami orisal življenjsko pot spoštovanega pokojnika. Ob odprtem grobu se je med drugimi poslovlil tudi dvorni svetnik dr. Pavel Apovnik, ki je dejal, da se naša žalost ob izgubi tega zaslužnega moža spremeni v hvaležnost, da smo ga sploh imeli. In res je tako, kajti brez Toma Kunčiča si skoro ne moremo predstavljati dejavnosti našega kraja in okolice.

Ob težki izgubi moža in očeta izrekamo družini in sorodnikom naše globoko sožalje. Pokojnega Toma Kunčiča bomo ohranili v trajnem in častnem spominu.

KOORDINACIJSKI ODBOR ZA LETOVANJE OTROK NA MORJU
Viktringer Ring 26 (Vinko Kušej) Gasometerg. 10/I (Milka Kokot)
telefon (0 42 22) 51 25 28 telefon (0 42 22) 32 5 50

Spoštovani starši,
vljudno vam sporočamo, da bo

letovanje otrok na morju v Savudriji

letos v eni izmeni in sicer:
od 7. avgusta do 21. avgusta 1984

Koordinacijski odbor nudi:

prostore za bivanje, 5 obrokov hrane dnevno, za vsakih deset otrok enega vzgojitelja, zdravstveno oskrbo in v primeru potrebe prevoz bolnega otroka v bolnico ter prevoz v Savudrijo in nazaj.
Cena za 14-dnevno bivanje znaša 1400 šil. prevozní stroški 400 šil.

Prijavnice dobite pri zgoraj omenjenih naslovih. Zadnji rok prijave je 15. julij 1984.

Ker je število prostih mest omejeno, prosimo za čimprejše prijave.

Občni zbor Posojilnice Celovec

Posojilnica Celovec, r. z. z n. j. vabi svoje člane na

REDNI OBČNI ZBOR

ki bo v petek 29. junija 1984 ob 19. uri v Kulturnem domu na Radišah. Dnevni red je razobešen v poslovnih prostorih posojilnice. V primeru nesklepčnosti se ob upoštevanju določb o roku razglašali kliče z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki je sklepčen pri vsakem številu zastopanih članov. Zaradi važnosti sklepanja vse člane vabi k številni udeležbi

upravni odbor

Prof. Janko Polanc umrl

Prejšnji teden je v graški bolnici umrl višji študijski svetnik dr. Janko Polanc. Njegova smrt je močno odjeknila po Koroški zlasti še med profesorskim zborom in dijaki slovenske gimnazije, kjer je poučeval verouk. Janko Polanc je bil zelo priljubljen med našimi dijaki, zato je izguba tega moža velik udarec za našo gimnazijo, ki je tako izgubila odličnega vzgojitelja, ki se je razdal za našo mladino.

Dr. Janko Polanc je študiral na Dunaju in za doktorja bogoslovja promoviral leta 1957, isto leto je opravil tudi profesorski izpit in začel poučevati na Zvezni gimnaziji za Slovence v Celovcu. V šolskem letu 1974-75 mu je avstrijski državni predsednik podelil naslov višjega študijskega svetnika.

Predno je začel poučevati na slovenski gimnaziji je bil kaplan v Dobrli vasi in v Železni Kapli. Leta 1953 je bil imenovan za tajnika Dušnopastirskega urada v Celovcu. Kot tajnik Dušnopastirskega urada je dolga leta urejeval verski list „Nedeljo“, „Otroka božjega“ in nekaj let tudi mesečnik „Vera in dom“. Nadalje je urejeval koledarje Mohorjeve družbe, letna poročila slovenske gimnazije ter uredil tudi almanah Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu, ob 25-letnici obstoja. Iz vsega tega je razvidno, da je bil dr. Polanc izredno delaven in da je bil morda stres posledica (operacija v glavi) njegove mnogo prezgodnje smrti, saj je bil star komaj 62 let. Pogreb zaslužnega pedagoga bo danes ob 14.15 uri na celovškem osrednjem pokopališču.

Dr. Janka Polanca bomo ohranili v častnem spominu. Naj počiva v miru.

Janko Pečnik obhajal 70-letnico

Pred nedavnim je na Rutah nad Bistrico pri Pliberku obhajal svoj 70. življenjski jubilej Janko Pečnik pd. Bicelnov oče. Poznamo ga kot človeka, ki je mnogo storil za svoje ljudstvo in to tudi v najhujšem času naše zgodovine, v času nacizma. Bicelnova družina je od nekdaj veljala za zavedne in prizadevne pripadnike slovenske narodne skupnosti, kar ni šlo v račun novim oblastnikom po priključitvi Avstrije, ki so samo čakali na priložnost, da obračunajo z našimi ljudmi. No in ta priložnost je bila kot na dlani, zasedbo Jugoslavije po hitlerjanskih četah, leta 1941. Takrat so aretirali Janka Pečnika, očeta in brata in jih odgnali v zapore. Janko je takrat nosil suknjo nemškega vojaka. Po povratku iz zapora so mu odvzeli vojaško knjižico (Wehrpass) in ga deklarirali za nevrednega, da bi bil nemški vojak. Zaradi tega Janko prav gotovo ni bil žalosten, nasprotno, nudila se mu je priložnost, da je podpiral partizane in tako naprej služil interesom svojega ljudstva. Po vojni se je takoj vključil v obnovo kulturno-političnega življenja koroških Slovencev in bil vsestransko angažiran v prosveti, v združništvu, slovenski kmečki zvezi, povsod, kjer se je le dalo nekaj prispevati v prid naši narodni skupnosti. Spominjamo se ga kot organizatorja sadne razstave, tekme koscev, poznamo ga kot navdušenega čebelarja in pridnega dopisnika slovenskih časopisov na Koroškem. Napisal je in še piše spomine iz najtežje dobe našega časa in s tem skrbi, da tradicija tega časa ne pride v pozabo. Da, v njem vidimo vrednega naslednika njegovega očeta, slovenskega tribuna Vinka Pečnika.

Ob njegovem prazniku mu iskreno čestitamo z željo, da bi bil srečen in vesel ter da bi se mu uresničile vse želje in načrti.

Številnim čestitkam se pridružuje tudi uredništvo Slovenskega vestnika.

Gorje pri Ziljski Bistrici

Prejšnji teden je v Gorjah v Ziljski dolini v krogu otrok in sorodnikov obhajal svoj 75. življenjski jubilej naš rojak Peter Mešnik pd. Znevk. Tu gre za poštenjaka in rodoljuba, za katerega je značilno, da že 60 let opravlja delo mežnarja v gorski cerkvi.

Ker na mali kmetiji ni mogel preživljati družine, je moral hoditi na delo. Kljub obilnemu delu, pa je našel vedno potrební čas, da je obiskoval naše prireditve in se vključeval v naše narodno delo. Prejšnjo zimo mu je umrla žena Pavla, kar je bil velik udarec za Petra in otroke, ki so izredno navezani eden na drugega. Čeprav je Peter Mešnik „penzionist“, pa se naš jubilar ne počuti kot takšnega; kar naprej se zaposluje in to kot mežnar in kar mu je najljub-

ši posel — zabavati se z vnuki. Da, pri Znevk gre za harmonično družino, kjer se drži plemenitega načela — vsi za enega, eden za vse.

Petru Mešniku ob njegovem prazniku iskreno čestitamo in želimo, da bi bil čil in zdrav in še dolgo let mežnar na Gorjanah.

ZELEZNA KAPLA

Slovenski športni klub Obir vabi na

ŠPORTNO NOČ

ki bo 30. junija 1984 ob 20. uri pri Brunerju v Lobniku.

Za zabavo bo poskrbel ansambel Čudežna polja. Na programu sta tombola z lepimi nagradami in karate demonstracija.

JANKO MESSNER

Koliko znamo še slovensko?

Jezikovni pogovori v Radiu Celovec

18

V našem lepem materinem jeziku so neki glagoli nevarni ko popadljivi psi, zato jih bomo odslej študirali in tako spoznavali vsaj enega v vsakem pogovoru. Šele ko pse razlikuješ — ta je nevaren, ta pa ne — se jih lahko varuješ.

„Pasti“ je tak glagol, vreden naše pozornosti: človek lahko čisto normalno pade, postavim v vodo, na tla, kakor je dolg in širok, nič hudega, če si pri padcu ne zlomi noge ali potolče glave. Tudi jabolko ne pade daleč od drevesa, mušica pa pade včasih v oko. Celo dijak lahko pade, če se ne uči, ali pa vlada, če ne skrbi za tiste, ki plačujejo davke. Veliko hujše je, vendar slovnično še zmeraj pravilno, če pade vojak v boju, ker je na tleh in ne more več vstati. Zato je pravilno, da se trudimo vsi za razorožitev in proti novim bombam, najsi so tiste dobrotljive novinke, imenovane nevtronske bombe, tako lepo človeško konstruirane, da uničijo samo ljudi, hiše in oklopnike pa pustijo cele. Končno lahko pade tudi vročina, barometer, cena, vrednost, tečaj, papirji, zastor, kocka pri igranju, pa še senca lahko pade na koga,

nikakor pa ne morem „pasti komu v besedo“, ampak mu sežem v besedo, vskočim mu sredi stavka. Nečedno je tudi reči: to mi še v glavo ne pade; saj bi me lahko ubilo! Reci raje: To mi še na misel ne pride; „i bin jo net aufn Kopf gfoln“ se pove po slovensko: Nisem neumen, nisem norec, v narečju: nisem prikelan. Namesto „fant ni na zobe padel“ rečemo: fant je odrezav. No, za kak praznik tudi ne rečemo, da „pade na sredo“, temveč da pride na sredo. Čisto zanič je, če kdo reče „odločitev pade“ — namesto: odloči se, odločili bojo. Potem na sestankih „pade še kak predlog“, da ne more več na noge. Pravilno se pravi: Predloženo je bilo, predlagal je. Mnogokrat pade tudi kak očitke, da je potem ves plav na riti. Boljše in pravilno slovensko je, da ga očitalec izreče, ali pa da komu pooočita to pa to, obdolženi pa očitke lepo požira, najsi z bridko slino v ustih. Najboljše pa je še to, da si tu pa tam vsi po vrsti delamo vsak zase kake očitke, potem bo postopek lažji, manj boleč. No, najhujša neizgovorna je kajpada, če kje — ob smrti očetovi — „pade“ celo hiša na sina, da bo kar kaj še en pogreb, bog se usmili. Ljudje pa tudi nič ne pomislijo, preden zinejo: takšno očetovo hišo naj dobi sin, ali pa naj jo oče sinu prepíše ipd. „Sum je padel nanj“ tudi ni dobro, boljše, da ga osumijo, ali da je bil osumljen, če je za to osnova. Pa „v hrbet pasti“ — kako grdo, dvakrat grdo: pravilno pra-

vimo od zadaj napasti, zahrbtno napasti, ravnati. No, „pasti v nezavest“ se tudi lahko izboljša z glagolom: omedleti, omedlel je. Včasih kje slišimo, da je ta pa ta „padel pri kom v nemilost“, revček nesrečni, menda je to hujše kakor pasti v kisló mleko ali pomije. Ali pa v zamero pasti, brrr. Pravilno se reče: da se je komu zameril, da je prišel v zamero pri kom. Pasti fantu okoli vratu, draga deklica, je tudi nevarno, saj ga pri vsej ljubezni do njega lahko podereš: boljše je, da ga objameš, kakorkoli že, saj prav gotovo znaš tudi to. „Jemandem zur Last fallen“ je v redu po nemško, po slovensko pa priti komu na skrb, na glavo, ga bremeniti, težiti ipd. „V oči mi je padla njegova nadarjenost“ — no, no, kaj pa naj poleg mušice še pade v očke? Nadarjenost je zbudila pozornost, opazil sem, spoznal sem, da je nadarjen. Padla dekleta — to bi bilo še nekako v redu, če se ne dela prevelik greh, treba je zmeraj pomisliti in vprašati, zakaj so padla in kako in kateri moški so jih položili iz kakšnih vzgibov in nagibov. Stvari s takimi dekleti so dosti preobčutljive, da bi zbudile v nas kar koj sumničenje in obsodbo. Sicer pa v teh pogovorih nisem ne župnik ne mežnar ne socialni delavec, temveč skrbnik za lepo materinščino. Zato še enkrat: Bodimo previdni, ko hodimo in ko govorimo slovensko, da ne bomo preveč padali!

Nezadovoljna Pikapolonica

Mala Pikapolonica se je naveličala življenja v domačem kraju.

„Ne, tu ni nič več prijetno. Sama puščoba in dolg čas,“ je godrnjala. Razširila je rdeča krila s črnimi pikami in se spustila na belo vrtnico.

„Lepa si, mala Pikapolonica, lepā si,“ je zašepetala vrtnica.

„Kaj mi to koristi, ko se pa tako silno dolgočasim,“ je zagodrnjala Pikapolonica.

„Zakaj se dolgočasiš, ko je svet vendar tako lep,“ je zabrenčala čebelica, ki je prišla k beli vrtnici na skodelico sladke medice.

„Oh, sama puščoba je tu, sam dolg čas,“ je rekla Pikapolonica. „Kakšen svet pa je to? Samo ta zelena trava, pisano cvetje, goli zidovi in visoko drevje. Jaz bi rada videla mnogo, mnogo sveta. Mnogo velikega, res velikega sveta.“

„Eh, Pikapolonica, jaz preletim res mnogo sveta, a vendar se najraje vračam sem, kjer sem v gnezdecu prvič začivkala,“ je zašepetala lastovica, ki je za trenutek prisluhnila Pikapolončinemu godrnjanju.

„Povej mi, lastovica, povej mi, kakšen je svet?“ je vprašala mala Pikapolonica, a lastovica je bila že daleč in visoko. Z veliko zavistjo je strmela Pikapolonica za hitro ptico.

Zopet je razširila krila in zletela je na vrh lipe ob cerkvi. Joj, koliko sveta je videla! Ogledovala se je podse. Videla je vso vas pod seboj. Občudovala je drveče avtomobile,

bile, gledala je igro otrok in vse se ji je zdelo silno zanimivo.

A kmalu se je tudi tega naveličala. Zopet je razprla krila in komaj je zmogla let prav na vrh cerkvenega zvonika.

Z vrha zvonika je videla še dlje. Zastrmela se je v vlak, ki je vozil onkraj doline in gledala v lesketajoče se valove reke, ki je tekla med vrbovjem naprej in naprej.

Toda kmalu se je tudi tega naveličala.

„Kako je vse to vedno enako. Kako je vse to dolgočasno,“ je vsa nevoljna prhutala z rdečimi, črno pikastimi krili.

Želela je videti še več sveta. Mnogo, mnogo sveta. Uzrla se je v goro, ki se je dvigala nad dolino. Videla je na vrhu gore belino snega in z vsem majcenim srčkom je zaželela tja na tisto višino.

„Da bi bila tam, oh, da bi bila tam,“ je hrepeneče zašepetala.

„Kaj je s tabo, mala Pikapolonica, da si tako žalostna?“ ji je zašepetal Veter na ušesca.

„Oh, ljubi Veter, rada bi šla daleč, daleč. Rada bi bila na gori, na tisti lepi belini,“ mu je zaupala svojo željo.

Veter se je zamislil, nato se je hudomušno posmejal in ponudil:

„Prav, če si to želiš. Pojdi, vzamem te s seboj, Toda pomni: če ti na gori ne bo vseč, me moraš takoj, ko bom odšumel naprej, poklicati nazaj. Če boš zamudila en sam hip, se ne bom vrnil,“ ji je dejal.

„Nikoli te ne bom klicala. Nikoli!“ je zardila.

Veter pa se je samo nasmehnil. Dvignil je Pikapolonico in kot blisk naglo zvihral na goro. A bolj ko sta se bližala vrhu, slabše se je počutila Pikapolonica. Najraje bi bila rekla Vetru, naj se vrne, a preveč jo je bilo sram. Dopovedovala si je, da mora vendar videti mnogo, mnogo sveta.

Res sta bila kmalu prav na vrhu gore. Toda vrh je bil zavrt v kopreno meglo in od beline snega je dihal leden mrz. Nikamor, prav nikamor ni videla Pikapolonica.

„No, kako ti je vseč? Naj te tu odložim?“ je vprašal Veter.

Pikapolonico sta zajela strah in groza. Tu, da bi ostala.

Ne, ne! Nikoli! Saj tu bi vendar zmrznila in umrla.

Premagala je sram in dahnila:

„O Veter, dobri Veter, nesi me nazaj. Nazaj k moji beli vrtnici, zeleni travi, golim zidovom in visokemu drevju. Domov, domov!“

Veter je zopet molčal, le tiho se je posmehnul in se spustil s Pikapolonico nazaj v dolino.

Ponižno se je skrila med visoke travne bilke. O svojem ogledovanju sveta ni nikomur omenila niti besedice. A za vse čase si je zapomnila, da je svet nemara res lep, doma pa je zagotovo najlepše.

Pred mnogimi leti smo imeli lepo pisano muco, nežno, snažno živalco, ki je vzorno skrbela za svoje mladiče in spretno lovila miši. Vsako leto je imela polno gnezdo drobnih muck, ki jih je skrbno hranila, negovala in vzgajala k snagi; smela je namreč ostati z njimi v kuhinji, in to naklonjenost je hotela zaslužiti. Velika kmečka kuhinja je bila muckam na moč dobrodošla. Najprimernejše je bilo široko, toplo ognjišče z globoko pečico, kamor je lahko ponoči, ko je postalo na kamnitih kuhinjskih tleh mrzlo, smuknila in kjer je lahko na toplem imenito spala. Ker je bila snažna, je bila to njena pravica.

Zato je moralo dekle, ki je imelo kuhinjo na skrbi, vsak večer pečico zapreti. Tako je naročila gospodinja. Dekle pa je to tudi rado storilo in nikoli ni pozabilo zapreti pečice. Nekoč pa je za več dni nekam odpotovalo in skrb za

kuhinjo je prevzelo drugo dekle. Ko je kazalo, da bo zvečer pozabila odpreti pečico, jo je muca z nemznim očitkom spomnila na to, se tako dolgo smukala okrog nje-

nih nog in mijavkajoč pogledovala na peč, da je Trina pač morala opaziti, kaj hoče. Tako je lahko mačja mamica s svojimi petimi muckami zlezla v toplo globoko odprtino. Dekle niti slutilo ni, kako daleč v topli trebuh ognjišča se je stisnila mačja družina.

Zato se je tudi zgodilo, da je pozabljiva Trina, ko je drugo jutro nekoliko prepozno vstala in urno zakurila, da bi skuhal zajtrk, pozabila na muco in njen zarod. Zaprla je pečico, naglo potisnila v peč papir in suha drva in

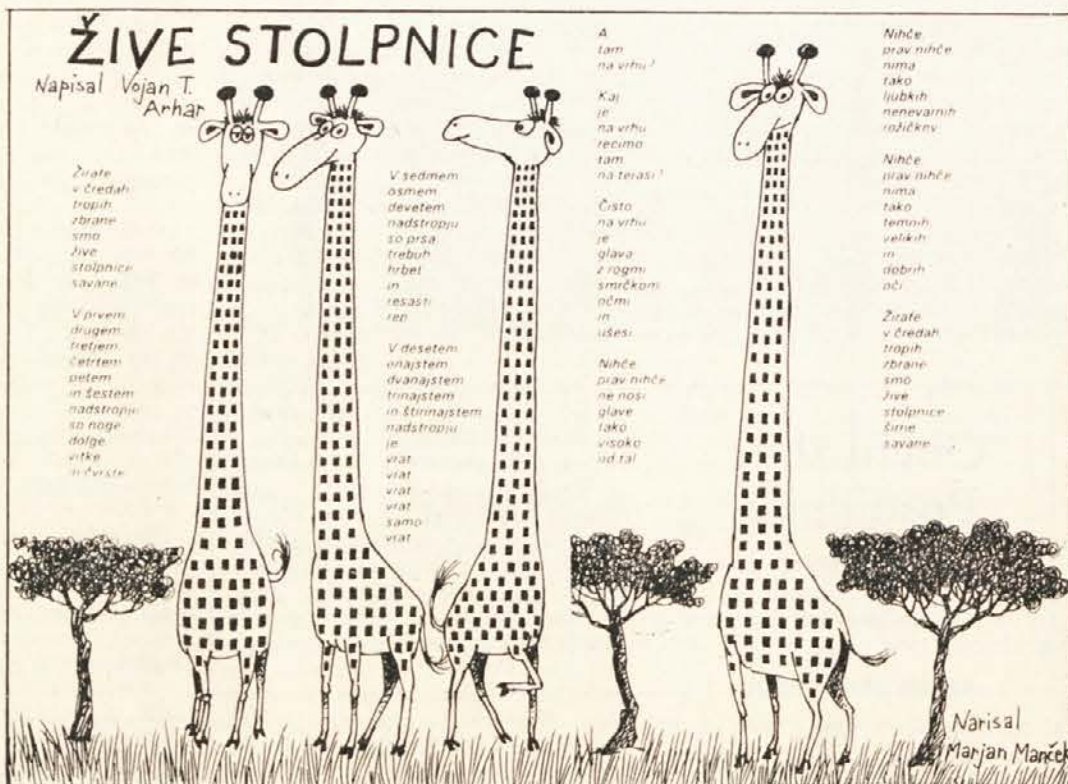
zakurila. Videč, kako hitro se je kurivo vnelo, je odhitela v sobo, pospravila, kar je bilo ostalo tam še od večera, odprla vsa okna, prezračila in pospravila po hiši,

preden so domači vstali. Tako se je precej časa mudila izven kuhinje.

Medtem je vstala tudi gospodinja. Šla je po hiši pogledat, če je vse v redu. Ko je šla mimo kuhinje, je slišala veselo prasketanje ognja in videla na tleh njegov odsev. Hkrati pa je zaslišala tiho, žalostno cviljenje in spoznala glas svoje mačke. Skočila je v kuhinjo in prisluhnila, od kod se razlega cviljenje, pa ni mogla dognati. Šele čez nekaj časa se ji je zazde-

lo, da se razlega iz pečice. Brž jo je odprla.

Tiho in pogumno je stala mačka na malone razbeljeni pločevini, pod katero so švigali plameni. Na njenem hrbtu pa je sedelo pred najhujšo vročino dobro zavarovanih pet njenih muck in plaho pogledovalo navzdol na cvilečo mamico. Tudi zdaj, ko je bila peč odprta, skrbna mamica ni vrgla mladičev raz sebe in skočila iz nje, marveč je mirno stala, dokler gospodinja ni vzela mladičev in nje iz peči. Mucke so bile nepoškodovane, nežne tačice njihove mamice pa so bile hudo opečene, da jih je bilo treba dolgo zdraviti, preden je lahko spet stopila nanje. Povsem zdrave pa njene tačice, v katerih mora imeti mačka najrahlejše, najbolj občutljivo čutilo, nikoli več niso bile. Vendar pa je še zmerom vneto lovila miši, tako da bi je za vse na svetu ne bili zamenjali za drugo mačko.

Lažniva luna

Tomažek ni samo bister fantič in v šoli dobro uspeva, temveč je tudi glasbeno nadarjen. Rad hodi h klavirskim uram in se veseli svojih uspehov, mimogrede pa si zapomni še marsikateri tuj izraz. Tako n. pr. točno ve, če vidi črko F, da mora krepko udariti po tipkah, zakaj to pomeni, forte ali po naše močno; črka P pomeni piano ali tiho, marcato poudarjeno ali izrazito, itd itd. Nikdar pa si ne bi mislil, da mu bo to znanje pomagalo pri zvezdoznanstvu — pa je le bilo tako!

Ondan sta se z očetom v mraku sprehajala. Nebo je bilo jasno in občudovala sta zvezde in mesec. „Kmalu bo polna luna!“ se je veselil Tomažek.

„Ne še tako kmalu,“ se je nasmehnil očka, „luna že pojema. Zdaj imamo zadnji krajec.“

„Kako pa to veš?“ je bil radoveden sinček. „Saj sta oba krajca enaka.“

„Ne povsem,“ je menil očka.

„Po čem pa spoznaš, kateri je prvi in kateri zadnji krajec?“

„To pove luna. Ne smeš ji pa koj verjeti: luna laže.“

„Luna laže! Luna laže!“ se je smejal fantič. „Očka, ti ga pa res pihneš. Pa kako to veš?“

„Tudi ti jo lahko ujameš na laži, ker poznaš črke, pa še nekaj tujih izrazov. No, pogledj zdaj luno in povej, na katero črko se spominjaš?“

Fantek je pogledal v nebo in koj dognal: „Tako je zavita kot črka C.“

„Točno. In kam gledata konici?“

„V desno.“

„Kaj pa je napisano v tvojih notah, kadar imaš igrati vedno glasneje?“

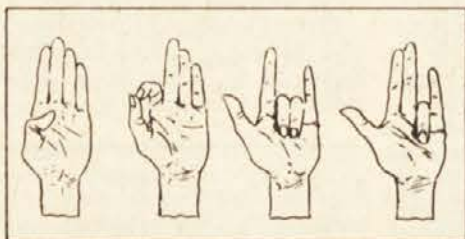
„Crescendo,“ je rekel Tomažek, „naraščajoče.“

„In kaj pomeni, decrescendo?“

„Pojemajoče... oh, očka, že vem, zakaj luna laže!“ Tomažek je hitro nastavlil desni palec in kazalec ob levi kazalec, da je nastala črka D, „Luna narašča, ko kažeta krajca v desno, ko pa pojema... o, ti lažnik!“ je Tomažek v smehu požugal luni in zdrvel domov, da bi se pred mamico postavil s svojo novo učenostjo.

Naš zanimivi svet

Indigitacija se pravi s tujko sistemom označevanja števil s prsti, ki so ga uporabljali stari Rimljani in ki so ga pozneje prevzeli Arabci in Berberi, pri katerih je še zdaj v rabi. Iztegnjeni ali upognjeni členki (včasih

tudi na obeh rokah) pomenijo različna števila. Štirje položaji na sliki označujejo števila 5000, 9000, 5 in 6.

Leta 874 je vladala v okolici Pariza tako ostra zima, da je tretjina prebivalstva pomrla od mraza.

V zahodnonemškem mestu Bünde (Vestfalija) imajo muzej tobaka, kjer je razstavljena tudi največja cigara na svetu. Dolga je 1,70 metra, tehtna pa 9 kilogramov. Kadilec bi imel dva meseca dovolj „dela“ z njo.

Domačini v afriški deželi Dahomeju izvajajo zelo melodične glasove iz kitare, sestavljene iz ogrodka palic sladkornega trsa, med katere so napete strune iz skorje neke posebne rastline.

Med ledeno dobo je del Severne Amerike in skoraj vso Evropo pokrivala plast ledu, debela skoraj dva kilometra.

Rimski cesar Maksimin, ki je vladal od 235 do 238, je bil visok 2,20 metra.

Vsak dan si gorilja družina proti večeru pripravi visoko v krošnji drevesa prenočišče, ki ni posebno udobno, a dovolj močno, da zdrži precejšnjo težo živali. Zjutraj odpotuje vsa družina naprej in se le redko vrne znova na isto drevo.

V prvih tednih življenja se novorojeni povodni konj niti za hip ne premakne od matere, ki ga ure in ure nosi na hrbtu, pa najsi bo na kopnem ali v vodi.

Miniaturna knjižica, ki so jo natisnili v Mainzu (Nemčija), ima samo 6 mm dolge robove in je debela 2 mm. V njej je natisnjen očenaš v sedmih jezikih. Tisk je mogoče brati samo z lečo, a črke so kljub skoraj mikroskopski velikosti izredno jasne.

Pajčevina je tako tanka, da bi nit, ki bi okoli in okoli ovila zemljo, tehtala komaj 500 gramov.

Morja pokrivajo 71 odstotkov zemeljske površine, a so po obeh zemeljskih poloblah dokaj neenakomerno porazdeljena: na severni polobli je kopne zemlje 40 odstotkov od celotne površine, na južni polobli pa samo 20 odstotkov.

Mačja žrtev

nih nog in mijavkajoč pogledovala na peč, da je Trina pač morala opaziti, kaj hoče. Tako je lahko mačja mamica s svojimi petimi muckami zlezla v toplo globoko odprtino. Dekle niti slutilo ni, kako daleč v topli trebuh ognjišča se je stisnila mačja družina.

Zato se je tudi zgodilo, da je pozabljiva Trina, ko je drugo jutro nekoliko prepozno vstala in urno zakurila, da bi skuhal zajtrk, pozabila na muco in njen zarod. Zaprla je pečico, naglo potisnila v peč papir in suha drva in

zakurila. Videč, kako hitro se je kurivo vnelo, je odhitela v sobo, pospravila, kar je bilo ostalo tam še od večera, odprla vsa okna, prezračila in pospravila po hiši,

preden so domači vstali. Tako se je precej časa mudila izven kuhinje.

Prispevajmo k varstvu narave

... PRI NAKUPOVANJU

■ Bodimo bolj kritični in skeptični do reklame!

■ Če hodimo nakupovat v manjše domače trgovine in kupujemo predvsem blago, ki ga izdelujemo ali pridelujemo pri nas (npr. domača jabolka namesto eksotičnega sadja), s tem ne pospešujemo le domačega gospodarstva in kmetijstva, marveč krajše transportne razdalje pomenijo tudi manj porabljenih energij in s tem manj onesnaževanja zraka. Res je, da morajo dežele tretjega sveta izvažati hrano v razviti svet, da si prislužijo devize, čeprav tamkajšnje prebivalstvo gladije — toda največji dobiček od tega imajo sploh multinacionalne trgovske družbe.

■ Če gremo v trgovino z lastno nakupovalno torbo, ne bo potrebnih toliko plastičnih vrečk, katerih izdelava zahteva nafto, veliko energije in pomeni precejšnje obremenitev okolja.

■ Pomislimo pri nakupu tudi na odpadke. Vzemimo npr. namesto aluminijastih doz s pivom pivo v steklenicah in namesto gorčice v tu-

izvodu pa se ne razkrojijo; če jih zažgemo, čisto nastanejo strupeni plini. ■ Kjer je le mogoče, uporabljajmo stvari, ki nadomeščajo izdelke, kateri ogrožajo naravo in okolje. Vzemimo npr. za rože namesto plastičnih glinastih lonce, namesto plastičnih lesene sponke za obešanje perila, namesto plastičnih kuhinjskih potrebščin izdelke iz lesa, keramike in stekla, namesto PVC-ja linolej in namesto tekstilij iz acryla in poliamida oblačila iz volne in bombaževine.

... V GOSPODINJSTVU

■ Če hočemo biti kritični potrošniki, bodimo kritični tudi tedaj, kadar kaj mečemo stran. Marsikatero stvar je možno popraviti, morda bi vedel kdo drug z njo kaj koristnega početi, lahko jo tudi zamenjamo za kaj drugega, ali pa jo — npr. pri oblekah, ki niso več „po modi“, a sicer v redu — darujemo Rdečemu križu ali v drug dobrotoden namen.

■ Baterij iz ur, fotoaparatorov, elektronskih računalnikov in iger, ki vsebujejo živo srebro, ne odmetujmo med navadne smeti! Isto velja za toplotne, take stvari, če so dotrajale, najbolj vrtnemo tja, kjer smo jih kupili. Enako ravnajmo z nitro-razredčevali, stariimi laki in barvami, bencinom in čistilnimi snovmi, ki jih ne potrebujemo več. Take snovi nikakor ne sodijo v kanal ali navadno zbirališče odpadkov. Prodajalci takih in podobnih stvari so s zakonom obvezani, da take nevarne odpadke ali ostanke vzamejo nazaj in poskrbijo za ustrezno odlaganje.

■ Tudi zdravila, ki jim je potekel rok uporabnosti oziroma jih ne potrebujemo več, ne spadajo med smeti, temveč jih oddamo v lekarni.

■ Star papir ni odpadke, temveč surovina! Oddajmo ga ob zbiralnih akcijah ali ga zanesimo v posebne nabiralnike za star papir. Kjer takih še ni, zahtevamo od občine, da jih poskrbi. Isto velja za doze in druge kovinske izdelke.

■ Če je le mogoče, uporabljajmo bloke, pisemski papir, kuverte, letake in plakate iz takimenovanega recycling-papirja (to je papir, ki ga izdelujejo v skladu s pravili varstva okolja); s tem prispevamo k varčevanju s surovinami, z energijo in vodo.

■ Če vidite v trgovini siv toaletni papir, potem kupite tega — ni beljen in je narejen iz starega papirja, medtem ko je mehki beli ali roza papir iz sveže celuloze. Tudi tako bomo pomagali varčevati z dragocenimi in dragimi surovinami, prispevali bomo k ohranjanju gozdov.

■ Stranišče ni pravo mesto za odpadke v gospodinjstvu. Plenice za enkratno uporabo, vata in podobno, ali britvice, prazni zavoji, pesek za mačke, kuhinjski odpadki in podobno ne spadajo tja.

■ S pralnimi praški ravnajmo varčno. Uporabna količina je odvis-

na od tega, kako trda je voda, to pa je od kraja do kraja različno; tozadnje podatke dobimo na vsaki občini. Najbolje uporabljajmo pralna sredstva brez ali z nizko količino fosfatov — vprašajmo v trgovini po takih izdelkih. Stroje za prilo in posodo vključimo šele, ko so polni. Posode ne pomivajmo pod tekočo vodo, kajti pri tem porabimo veliko več vode in elektrike.

■ Če stopimo za 6 minut pod prho, porabimo samo odstotek vode in energije v primerjavi s polno kopeljo.

■ Zamašenih cevi ne čistimo s kemičnimi sredstvi, ki so zelo agresivna in utegnejo poškodovati kanalizacijske cevi in čistilne naprave. V večini primerov si lahko pomagamo z navadnim priskom iz gume, ali pa odtočno cev odpremo in očistimo.

■ Električni štedilniki porabijo veliko energije. Če kuhamo ali pečemo, lahko tok izključimo že nekaj minut pred časom, ki je sicer potreben — tako izkoristimo preostalo toplotno energijo, ki bi sicer šla v izgubo. Pokrovi, ki dobro zapirajo, znatno zmanjšajo porabo energije, lonci na parni prtišek celo do ene tretjine.

... PRI AVTU IN V PROMETU

■ Ko kupujemo nov in večji avtomobil, je dobro poprej premisliti, ali res potrebujemo takšnega.

■ Avto naj bi bil čim bolj izkoriščen; če se več ljudi iz istega kraja

vozi na delo v drug kraj, ni treba, da se vsak vozi z lastnim vozilom.

■ Kdor vozi na avtocesti namesto 130 samo 100 km na uro, porabi do 30 odstotkov manj bencina. Tudi premalo zraka v gumah poveča porabo goriva.

■ Olje menjajmo pri bencinskih črpalkah, kjer poskrbijo (upajmo!) za ustrezno odstranitev izrabljenega olja. Nikakor ga ne zlivajmo v kanal ali enostavno na tla, če olje menjamo sami — en sam liter olja lahko uniči milijon litrov pitne vode!

■ Pozimi ne ogrevajmo motorja v stanju, to zasmrja zrak in škoduje motorju. Če moramo kje dalj časa čakati, ugasnimo motor.

■ Ne uporabljajmo soli proti snegu in ledu! Sol škoduje rastlinam in živalim. Slana voda, ki odteče v zemljo, lahko škoduje dragoceni talni vodi.

■ Sicer pa: Nabavimo si kolo in hodimo več peš — manj smradu bo, manj trošenja goriva. Porabili bomo manj denarja in še zdravo je!

OPOZARJAMO VSE LJUBITELJE SLOVENSKE KNJIGE,

DA SI LAHKO

brezplačno izposojajo knjige in revije

V SLOVENSKI ŠTUDIJSKI KNJIŽNICI

s področja čebelarstva

ČEBELARSTVO — 377 str. [16] str. barvnih pril., ilustr.

KATALOG ČEBELARSKE OPREME IN ORODJA — [43] str. ilustr.

Mencelj M.: PRIROČNIK ZA ČEBELARSKE ZAČETNIKE — 134 str. ilustr. — (Mala čebelarjeva knjižnica; 4)

BOLEZNI IN ZASTRUPITVE ČEBELJE DRUŽINE — 105 str., ilustr. (Mala čebelarjeva knjižnica; 2)

Čerimagić H.: BOLEZNI, ŠKODLJIVCI, ZASTRUPITVE ČEBEL. — 122 str., ilustr.

APITERAPIJA: ZDRAVLJENJE S ČEBELJIMI PRIDEVKI. — 98 str. (Zdravje)

Herold E.: ČEBELE IN ZDRAVJE — 233 str. ilustr.

Vošnjak M. PROPOLIS — ZDRAVILO JUTRIŠNJEGA DNE 635 str., 8 str. slik. pril.

SŠK ima svoje prostore v Tarviser Straži 16, tel. 51 15 34

Knjižnica dobiva od leta 1974-75 ves obvezni izvod SR Slovenije. Poleg tega zbiramo tudi tako imenovano avstrijsko slovenico. Knjige so zelo različne vsebine in so namenjene vsem starostnim stopnjam in poklicnim skupinam. Prav gotovo bodo tudi VAS nekatere zanimale.

VESELIMO SE VAŠEGA OBISKA

bah takšno v steklenem kozarcu. Podprimo zahtevo, da za mleko in mlečnen izdelke spet uvedejo steklenice za večkratno uporabo.

■ Vrnimo prazne steklenice v trgovino; v kolikor jih ne jemljejo nazaj, pa jih oddajmo v kontejnerje za steklo. Če le-teh v našem kraju še ni, zahtevamo od občine, da jih postavi.

■ Kupujemo več sveže zelenjave namesto konzerv ter zmrazjenih in gotovih jedil v vakuumskih zavojih; ni samo bolj zdravo, ampak povzroča tudi manj odpadkov in proizvodnja terja manj energije.

■ Odpovemo se spray-em, ki jih danes dobimo že za vsako neumnost. Obstaja namreč dosti nadomestnih izdelkov. Za telesno nego in za lase prodajajo tudi proizvode z razpršilcem in črpalko, ki delujeta prav tako na pritisek s prstom. Doza spray-a ni samo dražja v proizvodnji (kar seveda plača potrošnik), gonilni plin uničuje tudi ozonski pas nad atmosfero, kar povzroča kožnega raka. S količino energije, ki je potrebna za proizvodnjo ene same doze takšnega spray-a, se moški lahko več kot 300-krat obrije z električnim brivskim aparatom.

■ Kupujemo čim manj kemikalij, oziroma jih uporabljajmo čim bolj varčno! Sredstva za čiščenje in pranje, proti muham in komarjem, snovi za škropljenje rastlin in umetna gnojila vsebujejo sestavine, ki obkrožno škodujejo okolju; strup prihaja preko zraka, zemlje in vode do rastlin in tako v našo hrano.

■ Uporabljajmo čim manj plastike, ki jo izdelujejo iz nafte. Zaloge te surovine so omejene, plastični pro-

vanju s surovinami, z energijo in vodo.

■ Če vidite v trgovini siv toaletni papir, potem kupite tega — ni beljen in je narejen iz starega papirja, medtem ko je mehki beli ali roza papir iz sveže celuloze. Tudi tako bomo pomagali varčevati z dragocenimi in dragimi surovinami, prispevali bomo k ohranjanju gozdov.

■ Stranišče ni pravo mesto za odpadke v gospodinjstvu. Plenice za enkratno uporabo, vata in podobno, ali britvice, prazni zavoji, pesek za mačke, kuhinjski odpadki in podobno ne spadajo tja.

■ S pralnimi praški ravnajmo varčno. Uporabna količina je odvis-

RADIO — TELEVIZIJA

AVSTRIJA 1

PETEK, 22. 6.: 9.00 Poročila

— 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Ruščina — 10.00 Šolska TV — 10.30 Velika prilika — 12.00 Beg iz mira — 13.00 Poročila — 17.00 Poročila — 17.05 Za predšolske otroke — 17.30 Don Kihot — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Panoptikum — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Primer za dva — 21.20 Moda — 22.15 Šport — 23.15 Poročila.

SOBOTA, 23. 6.: 9.00 Poročila — 9.05 Angličščina — 9.35 Francoščina — 10.05 Ruščina — 10.35 Sarah T. — 12.05 Nočni studio — 13.10 Poročila — 15.00 Knall in Fall kot nastopajoča — 16.25 Secret squirrel — 16.30 Glasba in šege v Kleinwalsertal — 16.55 Spoznavajmo nevarnosti — preprečujemo nesreče — 17.00 Poročila — 17.05 Športna abeceda — 17.30 Skrivnostna globina — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Dva krat sedem — 18.25 Dober večer v soboto — 18.30 Heinz Conrads — 19.00 Avstrija danes — 19.30 Južno Tirolsko — 19.30 Čas v sliki in šport — evropska nogometna prvenstva — 21.55 Šport — 22.55 Kot se bogu dopade — 23.55 Poročila.

NEDELJA, 24. 6.: 10.30 Evropsko nogometno prvenstvo — 12.00 Ura tiska — 13.00 Knjiga — otrokov prijatelj — 14.40 Funny lady — 16.45 Tao Tao — 17.10 Veter v rokah — tečaj za jadralce na deskah — 17.40 Helmi — 17.45 Klub seniorjev — 18.30 Mi — 19.00

Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki in šport — 21.50 Nočni studio — 22.25 Čas za liriko — 23.00 Poročila.

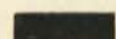
PONEDELJEK, 25. 6.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 TV kuhinja — 10.00 Šolska TV — 10.30 Knall in Fall kot nastopajoča — 11.50 Zivalski raj — 12.15 Z Južno Tirolsko na razpotju — 13.00 Poročila — 13.05 Evropsko nogometno prvenstvo — 17.00 Poročila — 17.05 Za predšolske otroke — 17.30 Pasje zgodbe — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Hlreje, višje, močnejše — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Ponedeljski šport — 21.08 „Novi podnajtejnik“ — 21.15 Ceste San Francisc — 22.05 Priče časa — 22.50 Poročila.

TOREK, 26. 6.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Angličščina — 10.00 Renesansa v Avstriji — 10.30 Zlati časi — 11.20 Ponedeljski šport — 12.15 Slike iz Avstrije — 12.40 šiling — 13.00 Poročila — 17.00 Poročila — 17.05 Za predšolske otroke — 17.30 Tudi pošaliti se je treba — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Peanut — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija danes — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Poročila in ozadja — 21.15 Dediči — 22.50 Poročila.

SREDA, 27. 6.: 9.00 Poročila — 9.05 Tudi pošaliti se je treba — 9.30 Francoščina — 10.00 Šolska TV — 10.30 Romanca Charlesa in Diane — 12.00 Očetje klatote — 12.15 Poročila in ozadja — 13.05 Poročila — 17.00 Poročila — 17.05 Gasperčkov zvonec — 17.30 Čebelica Moja — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Pisarna, pisarna — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija danes — 19.30 Južno Tirolsko —

19.30 Čas v sliki — 19.50 Nedelja... nedelja: Sarajevo — 22.20 Pred sončnim zahodom — 22.00 Diana Ross special — 22.45 Poročila.

ČETRTEK, 28. 6.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Dežela in ljudje — 10.00 Šolska TV — 10.30 Evropsko nogometno prvenstvo — 12.15 Klub seniorjev — 13.00 Poročila — 16.00 Šolska nogometna liga — finale — 17.00 Poročila — 17.05 Za predšolske otroke — 17.30 Levo od pingvinov — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Prosim k mizi — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija danes — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Inozemski magazin — 21.08 „Slamnat dvovec“ — 21.15 Xander Vrúpp dela kupčije — 22.15 Ingeborg Bachmannova nagrada 1984 — 23.15 Poročila.

AVSTRIJA 2

PETEK, 22. 6.: 17.30 Knjiga otrokov prijatelj — 18.00 Slike iz Avstrije — 18.30 Bonanza — 19.15 V senci palače — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Konstruirana narava — 21.15 Čas v sliki — politika v petek — 22.15 Indija v plamenih — 23.45 Poročila.

SOBOTA, 23. 6.: 15.00 Politika v petek — 15.45 V senci palače — 15.50 Dva krat sedem — 16.15 Z Južno Tirolsko na razpotju — 17.00 Proli vetru — 17.45 Kdo me hoče? — 18.00 Tedenski pregled — 18.25 Šport — 19.00 Trailer — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Novo v znanosti — 20.15 Konec sveta — 21.45

LJUBLJANA

PETEK, 22. 6.: 17.20—00.10

Teletekst RTV Ljubljana — 17.35 Poročila — 17.40 Domači ansambli: Ansambel Franca Miheliča — 18.10 Modro paletje, španska mladinska nanizanka — 18.40 Kraljevski rak, kitajski znanstveno-tehnični film — 19.20 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Modrost telesa: Težko dihanje — 20.55 Ne prezrite — 21.10 Ura z Agatho Christie, angleška nanizanka — 22.05 Dnevnik — 22.20 Detelektiv, ameriški film.

SOBOTA, 23. 6.: 7.45—11.15 Teletekst RTV Ljubljana — 8.00 Poročila — 8.05 Zgodbe o Poluhu — 8.20 Pedenjžep — 8.50 Zgodbe iz Nepričave, otroška serija — 9.20 Pustolovščina, otroška oddaja TV Beograd — 9.50 Skrivnostni svet Arthura Clarka: Opičji človek, angleška dokumentarna serija — 10.20 Modrost telesa: Kako se počutite? — 11.10 Poročila — 17.15 Teletekst RTV Ljubljana — 17.30 Poročila — 17.35 Mladost Petra Velikega, nadaljevanje in konec — 18.45 Čudeži narave: Nakurjev zaklad, kanadska poljudnoznanstvena serija — 19.10 Risanika — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.48 Vreme — 19.55 EP v nogometu — A 1 : B 2, prenos — 22.00/50 Zrcalo tedna — 22.20/23.10 Igrani film.

NEDELJA, 24. 6.: 8.40—13.05 Teletekst RTV Ljubljana — 8.55 Poročila — 9.00 Živ, žav, otroška malineja — 9.50 Modro paletje, španska mladinska nanizanka — 10.20 Veliko mesto, nadaljevanje — 11.40 625, oddaja za stik z gledalci — 12.00 Ljudje in zemlja — 13.00 Poročila — 15.00—22.35/25 Teletekst RTV Ljubljana — 15.15 Priljubimo

tišini, oddaja za slušno prizadete — 15.50 Mostovi — 16.20 Poročila — 16.25 Visok prtljisk, zabavnoglasbena oddaja — 17.15 Alpe-Jadran, informativni magazin — 18.10 Postaja termini, ameriško-italijanski film — 19.20 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.48 Vreme — 19.50 Propagandna oddaja — 19.55 EP v nogometu — A 2 : B 1, prenos — 22.00/22.50 športni pregled — 22.30/23.20 Poročila.

PONEDELJEK, 25. 6.: 17.50—22.30 Teletekst RTV Ljubljana — 18.05 Poročila — 18.10 Zgodbe in Nepričave, otroška serija — 18.40 Pet minut za rekreacijo — 18.45 Pop godba — 19.15 Risanika — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Terasa, drama — 21.15 Studio 2 — 22.15 Dnevnik.

TOREK, 26. 6.: 17.45—22.35 Teletekst RTV Ljubljana — 18.00 Poročila — 18.05 Zgodbe o Poluhu — 18.25 Republiška revija mladinskih pevskih zborov — Zagorje 84 — 18.55 Knjiga — 19.20 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Jenny, norveška nadaljevanje — 21.20 Aktualno — 22.20 Dnevnik.

SREDA, 27. 6.: 18.05—22.20/23.15 Teletekst RTV Ljubljana — 18.20 Poročila — 18.25 Cican, dober dan: Soline — 18.40 Maza kratkega filma — 19.10 Risanika — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.48 Vreme — 19.55 EP v nogometu — finale, prenos — 22.05/23.00 Dnevnik.

ČETRTEK, 28. 6.: 17.45—22.10 Teletekst RTV Ljubljana — 18.00 Poročila — 18.05 Igrajmo se gledališče: Saj smo se ga igrali — 18.40 Delegatska tribuna — 19.20 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Tednik — 21.05 Kennedy, nadaljevanje in konec — 21.55 Dnevnik.

ORF — KOROŠKI RADIO SLOVENSKE ODDAJE

PETEK, 22. 6.: 14.10 Obzornik — Iz kulturnega življenja koroških Slovencev.

SOBOTA, 23. 6.: 9.00 Voščila.

NEDELJA, 24. 6.: 7.05 Duhovni nagovor — Voščila.

PONEDELJEK, 25. 6.: 14.10 Obzornik — Koroški zbori.

TOREK, 26. 6.: 9.30 Domača zabavna glasba — 14.10 Obzornik — Glasba — Rdečarumeno-zeleno.

SREDA, 27. 6.: 14.10 Obzornik — Glasba — 21.00 Srečanje pisateljev v Fresachu.

ČETRTEK, 28. 6.: 14.10 Obzornik — Ženski magazin.

Slovenski VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Gasometergasse 10.

Uredništvo: 9020 Celovec, St.-Ruprecht-Straße 19/IV, tel. (0 42 22) 54 0 42, telex 422086 sndk a

Uprava: 9020 Celovec, Gasometerg. 10, tel. (0 42 22) 32 5 50. Tisk: Založništvo in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.

Ob 50-letnici moškega pevskega zbora „Edinost“

Včeraj so v Pliberku praznovali 50-letnico moškega pevskega zbora „Edinost“, ki ga je vsa leta od ustanovitve naprej vodil starosta slovenskih pevovodij Folti Hartman.

Sopek glasbenih čestitk so zboru „Edinost“ prinesli mladi člani harmonikarskega orkestra Glasbene šole, moški pevski zbor „Kralj Matjaž“ in mešani pevski zbor „Podjuna“.

Moški pevski zbor „Edinost“ je imel svoj prvi večji nastop februarja 1934 v Sentilpu. Toda korenine zbora segajo še nekaj let nazaj. Že tik po koncu prve svetovne vojne si je mladina v okolici Pliberka zaželela poleg cerkvenega še prosvetnega petja. Šest fantov iz okolice Libuče se je 1928. leta zbralo in začelo redno vaditi. Ta sekstet, ki ga je od vsega začetka vodil Folti Hartman, je sodeloval tudi na velikih pevskih turnejah po Sloveniji leta 1933. Od tedaj naprej je imel zbor večji dotok in rodil se je moški pevski zbor „Edinost“. Vsa leta pred drugo svetovno vojno je razvil živahno pevsko dejavnost, dokler ga ni začasno zadušila hitlerjeva okupacija.

Pevci so se po drugi svetovni vojni spet znašli v zboru, toda vojna, zatiranje in politične spremembe so vrste precej razredčile. Od leta 1946 se je poživilo tudi delovanje zbora „Edinost“. Pod vodstvom Foltija

Hartmana je zbor nastopal pri vseh večjih kulturnih akcijah po drugi svetovni vojni.

Folti Hartman leta 1981 sprejema na Ravnah Prežihovo plaketo.

Zbor je nastopil pri štehanju, na tečaju slovenskih pevovodij v Trstu, ob 40-letnici SPZ v Celovcu, gostoval je v Sloveniji, pri Čehih na Dunaju, pri Hrvatih na Gradiščanskem, ob 70-letnici Kernjaka v Celovcu, na turističnih prireditvah, ob stoletnici slovenskih taborov v Vižmarjih in na Bistrici pri Pliberku, na Kulturnem festivalu v Sentvidu pri Stični, pri odkritju spominske plošče pri Peršmanu v Podpeci, na občnih zbiorih ZSO, pri demonstraciji v Celovcu in na oktobrskem taboru. Zgodovina zbora je prava kronika poveljnega pevskega delovanja. Zgodovina zbora pa poleg tega pripoveduje o političnih zarezah v zgodovini slovenske narodne skupnosti, o socialnih spremembah in o pritiskih na narodnostno skupnost. V Koroškem koledarju Slovenske prosvetne zveze, letnik 1982, je Folti Hartman v svojem obširnem članku, kjer opisuje svojo polstoletno pevsko in pevovodsko delovanje, med drugim zapisal: „Petdeset let premikanja, pristopanja, odstopanja, razdiranja in obnavljanja je za nami.“ Članek pa je tudi oporoka tega izkušenega kulturnega delavca, ki kaže pot zboru „Edinost“ in drugim slovenskim zborom na Koroškem.

O slovenski politiki med 1950 in 1970

O razvoju slovenske politike na Koroškem v letih 1950-1970 je minuli petek v celovškem Klubu Prežihov Voranc predaval dr. Avguštin Malle. Njegov prikaz se je začel z odločilnimi julijskimi dnevi leta 1949, ko je v Parizu padla odločitev, da ostane Avstrija v mejah 1. republike. Ob hitri politični in organizatorski diferenciaciji, ki je sledila med koroškimi Slovenci, je Malle opozoril na močno povezanost te diferenciacije z drugimi širšimi političnimi procesi, med katere spada tudi papeški dekret o komunizmu, ki je prizadel predvsem slovenski levi tabor. Opisal je politični razvoj Demokratske fronte delovnega ljudstva (DFDL), naslednice OF, in Narodnega sveta koroških Slovencev. Obe struji sta se pri oblikovanju političnih načel med drugim zgledovali tudi pri stališčih, ki so se oblikovala že pred drugo svetovno vojno. Tako je DFDL takoj prevzela staro načelo predvojnih manjšinskih kongresov, da ima manjšina pravico do nemotenega kontakta do matičnega naroda, medtem ko se je NSKS dokopal do tega stališča šele po 15 letih.

Malle je v svojem predavanju tudi opisal naslanjanje obeh organizacij na veliki stranki, ki pa ni potekalo brez težav. Kot važno zarez

v povojnem razvoju slovenske politike je Avguštin Malle ocenil podpis državne pogodbe, kjer so v 7. členu zavezniški zajeli zaščitna določila za slovensko in hrvaško manjšino, ki so pozitivno vplivala na akcijsko enotnost med koroškimi Slovenci. „Prav uresničevanje člena 7 pa je postalo najpomembnejša vsebina konkretnega kulturnega, gospodarskega in narodnopolitičnega programa koroških Slovencev, ki je dobil zunanjo obliko v skupni Spomenici koroških Slovencev z dne 11. oktobra 1955“, pravi Malle.

V referatu je bilo tudi govora o precej neuspešnem papirnatem boju za uresničevanje pravic in predvsem o odklonilnem stališču Avstrije v šolskem vprašanju, kjer se je ob koncu petdesetih let izničil edini primer neke dobre volje druge republike, da upošteva svojstvene narodnostne razmere na Koroškem; mišljeno je tukaj obvezno dvojezično šolstvo.

Z raznimi kritičnimi opozorili glede pomanjkljivega arhivskega materiala o politiki teh let, z opisom sprememb politike NSKS v 60-ih letih in s prikazom zblizovanja med Koroško in Slovenijo je Malle zaključil svoj zanimivi prikaz obdobja slovenske politike med 1950 in 1970.

Tirolske volitve in „hudičev krog“ SPÖ

Tudi zadnje deželnozborske volitve na Tirolskem niso izpričale spremembe v notranjopolitičnem razvoju v Avstriji: Ljudska stranka je na račun socialistov pridobila dodaten mandat, svobodnjaki pa so obdržali svoj položaj. Komunisti, Zeleni in Alternativci ponovno niso dosegli zastopstva v kakem deželnem zboru.

Izid tirolskih volitev pravzaprav ne preseneča: Tirol slovi od nekdaj kot konservativna dežela posebne vrste pa tudi deželni glavar Wallnöfer je tam neke vrste deželni spomenik, kar neke tik po Andreju Hoferju, in dokler on rezidira, bo drugim strankam komaj uspelo izboljšati svoj položaj. Wallnöfer je nedvomno zadnji avstrijski politik te vrste, ki že kot osebnost neka očara volilce svoje dežele, edino bivši štajerski deželni glavar Krainer je bil morda podobne vrste politik in „deželni oče“. Vendar so izgube socialiste le precej prizadele: Kljub „gospodarskemu vzponu“, ki ga vlada vedno znova proučala, so bile izgube hude: nad 4 odstotkov. To je več, kot so pričakovali najhuji pesimisti v vrstah SPÖ. Splošno so računali na izgubo dveh odstotkov, zlasti pa so bili gotovi, da bodo ohranili svoje število poslancev v Innsbrucku. Razočaranje je bilo temu primerno veliko.

V oči pa bode druga komponenta tirolskih volitev: Svobodnjaki, ki so v zadnjem letu od volitev do volitev utrpeli hude izgube, so na Tirolskem več ali manj lahko ohranili svoj položaj. Zgubili so pičlih 0,6 odstotkov glasov, obdržali svoja dva poslance. Nekateri posebni apologeti vladne koalicije označujejo to dejstvo kot „zmago za koalicijo“. Resnica je povsem druga: Tirolski svobodnjaki in njih glavni kandidat Dillersberger so vodili svoj volilni boj popolnoma brez pomoči „dunajskih liberalcev“, deloma celo proti njim in bili s tem uspešni. Kot edinega netirolskega sodelavca je na nekatera volilna zborovanja povabil svojega koroškega somišljenika Jörga Haiderja. Temu primeren je bil tudi politični program tirolskih svobodnjakov: Odklanjali so vstop avstrijskih svobodnjakov v koalicijo s socialisti; liberalni značaj, za katerega se predsednik Steger z nekaterimi člani vlade tako trudi, je Dillersbergerju tuj. Tirolska FPÖ je FPÖ starega značaja, je FPÖ nacionalistov in majhnih do srednjih podjetnikov. In prav s tem programom in prav s tem značajem so si svobodnjaki na Tirolskem kot prva deželna svobodnjaška stranka lahko ohranili svojo pozicijo. To pomeni: Liberalizma, ki ga Steger morda celo odkrito želi kot novo ideologijo svoje stran-

ke, v politični bazi, ki bi bila pripravljena voliti FPÖ, ni. V Avstriji je liberalni potencial ali tako neznaten, da volitev ne odloča ali pa ti isti liberalni ljudje ne volijo svobodnjakov, ker so svojo politično domovino že našli pri socialdemokratskih Kreiskijeve dobe. Se pravi, da so v zveznem merilu svobodnjaki, če se naprej zanašajo na liberalne sloje, na izgubljenem položaju. FPÖ je slej ko prej stranka desničarstva in nacionalizma in njeno zvezno vodstvo ne ustreza sestavi svojih potencialnih volilcev oz. svoji politični bazi. In prav zato je pozicija trenutnega svobodnjaškega vodstva bolj oslabiljena kot kdajkoli.

Ta razvoj se pri deželnozborskih volitvah na Koroškem lahko še nadaljuje in stopnjuje: Če Haider drži svojo pozicijo ali jo morda lahko celo nekoliko ojači, potem so dnevi trenutnega svobodnjaškega vodstva na Dunaju štet. S tem pa tudi trenutni koalicijski vladi: Hudičev krog, v katerega se je zapletla SPÖ (in Sinowatz), se verjetno ne bo mogla rešiti.

fra-ter

BREŽE PRAVAK V VZHODNI PODLIGI

Šele v zadnjem kolu je padla odločitev o prvaku vzhodne podlige. Moštvo iz Brež si je z jasno zmago na tujem igrišču (4:0 proti ASV) zagotovilo skok v Koroško ligo, moštvo iz Wolfsberga je igralo proti Sentandražu neodločeno in je na 2. mestu.

Z napeto igro in s tesno zmago je zaključilo letošnje prvenstvo tudi moštvo iz Šmihela, ki je na domačem igrišču premagalo celovski KAC s 5:4 (2:1). Šmihelčani so v prvi polovici imeli dobre možnosti, da bi vodili že višje. V 42. minuti je Buchwald povišal na 2:0, a gostje so tik pred pavzo prvič zadeli v šmihelska vrata. Po pavzi so Šmihelčani povišali vodstvo na 4:2, toda dobri Köstenbaumer je iz dveh prostih strelav (ta dan jih je izkoristil 3) do 78. minute izenačil na 4:4, tako da se je srečnim Šmihelčanom šele v zadnji minuti posrečil 5. gol in s tem zmaga. S 27 točkami iz 26 tekem so si Šmihelčani zagotovili lepo 5. mesto. Šentpavel se vrača v 1. razred, usoda moštva iz Treibacha pa odvisi od (ne)napredovanja mojstra Koroške lige (Feldkirchen/Trg).

GLOBASNICA PRAVAK

Globalnica si je v 2. razredu G osvojila naslov prvaka in bo v naslednjem letu igrala v 1. razredu. V zadnji tekmi so Globalni premagali neposrednega tekmeca iz Mellove s 7:4, tako da zaostaja Mellova s 30 točkami za 4 točke za Globalnico.

Sprejemni izpiti za vpis v Glasbeno šolo bodo:

oddelek
Celovec: v torek 26. 6. 1984 ob 17. uri v **Provincialni hiši v Celovcu**
Rož/Gure: v petek 29. 6. 1984 ob 15. uri v društveni sobi v **Sentjakobu** (k vpisu naj pridejo tudi interesi iz Loč in Bač),
ob 16. uri v stari ljudski šoli v **Svečah**,
ob 17. uri v društveni sobi nad Posojilnico v **Sentjanžu**,
ob 18. uri v društveni sobi nad Posojilnico v **Bilčovsu**
Podjuna: v petek 29. 6. 1984 ob 15. uri v ljudski šoli v **Globasnici**,
ob 16. uri v farnem domu v **Šmihelu**,
ob 17. uri v Posojilnici **Pliberk** (tudi za oddelek Vogrče/Božji grob).

OB DNEVU VSTAJE SLOVENSKEGA NARODA

vabimo na

5. spominski pohod na Komelj „Po poteh Domnove čete“

ki bo v nedeljo 15. julija 1984

Zbirališče je od 8.30 do 9.00 ure pri tovarišu Janku Apovniku na Borovju 32 pri Pliberku; Apovnikova hiša je ob cesti iz Pliberka proti državni meji na Holmcu.

Odhod od Apovnika bo ob 9.00 uri preko Šmarjete do spomenika padlim partizanom na Komeljni, kjer bo ob 13.00 uri kratka spominska svečanost. Po svečanosti bo partizanski miting, kjer bo poskrbljeno za malico in pijačo.

Pot pohoda je dolga 7 km v eno smer. Za vse tiste, ki te poti ne zmorejo zaradi starosti ali bolezni, je zbirno mesto pri spomeniku pri Cimpercju. Pohod in spominska svečanost bosta ob vsakem vremenu.

**PRIREDITEV BO LETOS POSVEČENA 40. OBLETNICI
PADLE DOMNOVE ČETE IN 40. OBLETNICI POHODA
PARTIZANSKIH EDINIC ČEZ DRAVO NA SVINJSKO PLANINO.**

Na pohodu bomo obujali spomine na težke čase naše narodnoosvobodilne borbe in se spominjali vseh tistih, ki so trpeli in žrtvovali svoja življenja za našo svobodo. Na spominski pohod vabimo vse, posebno pa naš mladi rod, da se bo še bolje seznanil z našo slavno preteklostjo.

Zveza koroških partizanov — Področni odbor Pliberk
SPD „Edinost“ v Pliberku, Krajevno združenje ZSM Pliberk
Zveza slovenskih organizacij — Krajevni odbor Pliberk

OBIRSKO: STRELSKA TEKMA

Prvo streljanje z zračno puško je na binškošno nedeljo priredil Alpski klub Obir na Obirskem. Pri Jerebovi kmetiji se je zbralo nad 100 ljudi, da bi se pomerili v strelskih spretnostih in se bavali z obirskimi vižarji, ki seveda niso smeli manjkati.

Ob 14. uri se je začela tekma, ki je trajala do 19.30. Najavljenih je bilo kar 192 serijskih poskusov, razvilo pa se je zelo napeto tekmovanje, katerega je s 57 od 60 možnih zadelkov zmagal Stefan Pavlič ml., pred Danijelom Brumnikom (56) in Francjo Jožefom Smrtnikom (56), vsi trije so domačini in izkušeni lovci. Za dober potek in pravilno ravnanje s puškami je poskrbel lo-

vec Hannes Weiermeier, gornji Avstrijec, ki je nastavljen v Korlah. Za hitro in pravilno pisanje pa je bila odgovorna Inge Karničar.

Hvala vsem darovalcem nagrad in pomagačem, predvsem Jerebovi družini, ki je na svojem dvorišču omogočila tekmo. Še enkrat najlepša hvala pa velja tudi Milanu in Cvetki Hribar, ki sta brezplačno poskrbela za ribami na žaru in drugim.

Rezultat: 1. Stefan Pavlič, 57 zadelkov; 2. Danijel Brumnik, 56; 3. Franc Jožef Smrtnik, 56; 4. Milčič Hribar, 56; 5. Pepi Karničar, 56; 6. Milan Hribar, 54; 7. Mihi Oraž, 54; 8. Hanzi Mak, 53; 9. Franc Pegrin, 53; 10. Helmut Božič, 52; 11. Oto Strugger, 52; 12. Willi Urschitz, 52.

R. M.

BILČOVŠ NA 4. MESTU

Za Weitensfeldom, Wietersdorfom in Kolmaro vasjo se je nogometno moštvo iz Bilčovsa uveljavilo na 4. mestu 1. razreda C. V zadnji igri je bilčovsko moštvo zgubilo igro proti Podkrnosu (ASKO Gurnitz) z rezultatom 1:2, a ker sta bila poražena tudi Kolmara vas in Veltrinj, je bilčovsko moštvo ostalo na 4. mestu.

ŠPORTNI VESTNIKI

SELANI SE PRIPRAVLJAJO NA PODLIGO

Že v predzadnji igri so si Selani osvojili naslov prvaka 1. razreda D. V zadnjem kolu zato igra proti zadnjemu na lestevici, Maria Rojach, ni bila pomembna. Temu primerno neresno so Selani vzeli tekmo in izgubili z 2:7 (0:4). Tudi ta visoka zmaga Maria Rojach ni koristila, ker so Tinje (predzadnje mesto) igrale neodločeno 3:3 proti Grebinju.

V zadnjem kolu je padla tudi odločitev za 2. mesto. Za Selami (34 točk iz

julija začeli z delom. Projekt bo brez našega brezplačnega dela stal približno 600.000 šilingov. Deloma nas bo podprla občina, nekaj imamo v društveni kasi, nekaj podpore pa bomo morali še organizirati. Seveda bo v teh kabinah vgrajen vodovod.

SV: Kakšne načrte imate glede moštva?

Olip: Upam, da bodo pri društvu ostali vsi domači igralci in da bomo obdržali legionarje. Prav gotovo pa se bomo morali še ojačiti. S trenerjem Fero se še pogovarjamo, ker ima res nekaj

ponudb iz svoje domače okolice in je za njega pot v Sele zelo dolga. Osebo ni bil rad pri nas ostal, in upam, da se bomo zedinili.

Upam, da se pri nas ne bo ponovila usoda, ki jo je letos doživel Šentpavel, ki je že po prvem letu v podligi spet izpadel iz te lige.

NAUTIC-KLUB KOROTAN

prireja navtično potovanje po Jadranu od 14. 7. do 22. 7. 1984. Prispevek za potovanje: 2.500 šil.

Prijave do 2. 7. z naplačilom 1000 šil. na konto številka 3030 pri Posojilnici Celovec, telefonsko pod štev. 0 42 22 / 34 56 45.

ZADNJA VEST:

Jagodič novi trener SAK

V prihodnji sezoni bo treniral igralce jagodič, bivši igralce celovške Austrije in

Slovenskega atletskega kluba Lojze Jadosedanji trener PSV-ASK.

26 iger)) se je uvrstila Železna Kapla (30), pred Žitaro vasjo (30), ki je v zadnji tekmi z 0:2 podlegla moštvi iz Labofa. Železna Kapla je s 6:1 premagala St. Stefan. Tudi Šmarjeta se je z zmago (2:1 proti Klopincu) poslovila od te sezone.

Predsednika nogometnega moštva DSG Sele/Zell, mag. Ivana Olipa, smo vprašali za nadaljnje načrte.

SV: Kako se boste pripravili na prihodnje leto v podligi. Konkretno glede igrišča?

Olip: Za izgradnjo moštvenih kabin in prostora za sodnika, smo dobili od okrajnega glavarstva že gradbeno dovoljenje. Trenutno čakamo le še na gradbeno razpravo. Upamo, da bomo